РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

З А К О Н

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЛИЧНАТА ПОМОЩ

(Обн., ДВ, бр. 105 от 2018 г.)

§ 1. В чл. 1 думите „от хора с увреждания“ се заличават и в края на изречението се добавя „на територията на Република България”.

§ 2. В чл. 2 думите „хора с увреждания“ се заменят с „ползвателите“.

§ 3. В чл. 3 думите „хора с увреждания“ се заменят с „ползвателите“ и изречение второ се заличава.

§ 4. В чл. 4 думите „на хората с увреждания“ се заменят с „на ползвателите“.

§ 5. В чл. 5, ал. 1 думите „на хора с увреждания“ се заличават.

§ 6. В чл. 6 т. 2 и 4 се отменят, а в т. 7 думата „закона“ се заменя със „закон“.

§ 7. В чл. 8 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „човек с“ се добавя „трайно“.

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) Ползвател по ал. 1 е:

1. човек с трайно увреждане с установени вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност с определена чужда помощ;

2. дете с 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност без определена чужда помощ.“

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3 и се изменя така:

„(3) Когато ползвател на лична помощ е малолетен или поставено под пълно запрещение лице, той се представлява от законния му представител, а когато е непълнолетен или поставено под ограничено запрещение лице, се иска съгласието на неговия родител (осиновител), настойник или попечител."

4. Досегашната ал. 3 става ал. 4 и се изменя така:

„(4) Ползвателят на лична помощ, упълномощеното от него лице или лицето по ал. 3:

1. избира асистенти;

2. участва в договарянето на условията на заетостта;

3. участва в управлението и контрола на вида и времетраенето при предоставянето на личната помощ;

4. уведомява писмено доставчика на лична помощ за конфликт с асистента."

§ 8. В чл. 9, ал. 1 думите „което получава месечни помощи" се заменят със „за което се получава месечна помощ".

§ 9. В чл. 10 в края на изречението се добавя „и попада в обхвата по чл. 8 и по чл. 9".

§ 10. В чл. 11 след думите „индивидуалните потребности и" се добавя „личния", а думите „хората с увреждания" се заменят с „ползвателя".

§ 11. В чл. 12 ал. 2 се изменя така:

„(2) Броят на часовете за лична помощ се определя в направлението по чл. 25, ал. 2 от Закона за хората с увреждания, съгласно Методиката за извършване на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа за хората с увреждания, въз основа на четири степени на зависимост от интензивна подкрепа от друго лице за реализиране на различни дейности в ежедневния живот, поради частична или пълна загуба на физическа, психическа, интелектуална и/или сетивна автономност, както следва:

1. първа степен на зависимост - до 15 часа месечно право на лична помощ;

2. втора степен на зависимост - до 42 часа месечно право на лична помощ;

3. трета степен на зависимост - до 84 часа месечно право на лична помощ;

4. четвърта степен на зависимост - до 168 часа месечно право на лична помощ."

§ 12. В чл. 13 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, изречение първо, след думите „Човек с" се добавя „трайно", думите „чл. 8, ал. 2" се заменят с „чл. 8, ал. 3", а в изречение трето думите „на лицето с увреждания" се заличават.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Когато ползвател на лична помощ е дете с трайно увреждане, за което се получава месечна помощ по чл. 8д, ал. 5, т. 2 от Закона за семейни помощи за деца, в заявлението-декларация по ал. 1 заявителят изрично и безусловно дава съгласие до 380 лв. от помощта, като конкретният размер съответства на определения брой часове в индивидуалната оценка на потребностите, да се превеждат по бюджета на общината от Агенцията за социално подпомагане, след определянето на асистент и сключването на трудовия договор. Средствата са за сметка на ежегодно определения със Закона за държавния бюджет на Република България размер на месечната помощ по чл. 8д, ал. 5, т. 2 от Закона за семейни помощи за деца и за часовете, определени в направлението по чл. 25, ал. 2 от Закона за хората с увреждания. Копие от заявлението се изпраща служебно в Агенцията за социално подпомагане. Въз основа на съгласието в заявлението Агенцията за социално подпомагане превежда сумата по бюджета на общината."

3. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Когато ползвател на лична помощ получава добавка за чужда помощ по чл. 103 от Кодекса за социално осигуряване, в заявлението-декларация по ал. 1 заявителят изрично и безусловно дава съгласие добавката да се превежда на Агенцията за социално подпомагане от Националния осигурителен институт след определянето на асистент и сключването на трудовия договор. Копие от заявлението се изпраща служебно в Националния осигурителен институт. Въз основа на съгласието в заявлението Агенцията за социално подпомагане превежда получените средства за добавката по бюджета на общината."

4. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Когато броят на часовете, определени в направлението по чл. 25, ал. 2 от Закона за хората с увреждания, е по-голям от броя на часовете, които могат да се заплащат със средствата по ал. 2 или 3, доставчикът на лична помощ е длъжен да осигури предоставянето и да заплати на асистента личната помощ за пълния брой часове, определени в направлението, при съобразяване с отчетените отработени часове за месеца."

§ 13. В чл. 14 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 навсякъде след думите „на човека с" се добавя „трайно".

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) В срок до 7 дни от постъпването на документите по ал. 1 или изтичането на срока по ал. 2, след проверка за съответствие с изискванията на закона, кметът на общината:

1. подготвя сключването на споразумение между ползвателя, асистента и доставчика на лична помощ;

2. сключва споразумението между ползвателя, асистента и доставчика на лична помощ;

3. уведомява заявителя при невъзможност за предоставяне на лична помощ, поради липса на кандидат-асистент/и."

§ 14. В чл. 15 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „чл. 8, ал. 2" се заменят с „чл. 8, ал. 3".

2. Създава се ал. 3:

„(3) В случаите на провеждане на лечение в чужбина и/или извършване на рехабилитационна услуга на ползвател, асистентът може да продължи да предоставя лична помощ след уведомяване по ал. 1, ако придружава ползвателя."

§ 15. В чл. 16 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 2 думите „чл. 8, ал. 2" се заменят с „чл. 8, ал. 3".

2. Създава се т. 4:

„4. при невъзможност за продължаване предоставянето на лична помощ, поради липса на кандидат-асистент/и."

§ 16. В чл. 17 след думите „тази глава" се добавя „и осъществяването на контрол за предоставянето на личната помощ".

§ 17. В чл. 18 се правят следните изменения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Кметът на общината с договор може да възложи дейностите по предоставяне на лична помощ на доставчик на социални услуги с издаден лиценз да предоставя специализираната социална услуга асистентска подкрепа, съгласно Закона за социални услуги. Възлагането се извършва по реда и условията на Закона за социални услуги."

2. Алинеи 3, 4, 5 и 6 се отменят.

§ 18. Член 19 се отменя.

§ 19. В чл. 21 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се отменя.

2. В ал. 2 думите „по чл. 18, ал. 1 или 2" се заличават.

3. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Доставчикът на лична помощ е длъжен да осигури предоставянето и да заплати на асистента личната помощ за пълния брой часове, определени в направлението по чл. 25, ал. 2 от Закона за хората с увреждания, при съобразяване с отчетените отработени часове за месеца."

§ 20. Член 23 се отменя.

§ 21. В чл. 24 думите „чл. 8, ал. 2" се заменят с „чл. 8, ал. 3".

§ 22. В чл. 25 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашния текст става ал. 1 и в т. 2 думите „за защита по Закона за защита от домашното насилие на ползвател на лична помощ" се заменят с „като извършител по Закона за защита от домашното насилие".

2. Създава се ал. 2:

„(2) Доставчикът на лична помощ може да поставя и други изисквания към асистентите по своя преценка, в зависимост от потребностите на ползвателя."

§ 23. Член 26, ал. 1 се изменя така:

„Чл. 26. (1) Кандидатът за асистент подава до доставчик на лична помощ заявление по образец, към което прилага:

1. автобиография;

2. копие от трудов договор, ако кандидатът за асистент работи, или декларация, че няма сключен трудов договор;

3. декларация, че спрямо него не са налагани мерки като извършител по Закона за защита от домашното насилие;

4. документ, удостоверяващ професионален опит за предоставяне на асистентски грижи и/или документ, удостоверяващ професионална квалификация, при наличие на такъв;

5. медицински документ за постъпване на работа."

§ 24. В чл. 27, ал. 2 думите „по чл. 18, ал. 1 или 2" се заличават и думите „чл. 8, ал. 2" се заменят с „чл. 8, ал. 3".

§ 25. Член 31 се изменя така:

„Чл. 31. Средствата, предназначени за заплащане на отработен час по механизма лична помощ от лице по чл. 25 включват:

1. коефициент 1,4 от размера на минималната часова работна заплата, установена за страната за съответната година;

2. допълнителното трудово възнаграждение за трудов стаж и професионален опит, и

3. социалноосигурителните и здравноосигурителните вноски за сметка на работодателя."

§ 26. В чл. 32 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3, изречение първо, думите „чл. 8, ал. 2" се заменят с „чл. 8, ал. 3", а в изречение второ думите „В този случай" се заменят с „В случай че обясненията са основателни". Създава се изречение трето: „Отказът за приемане на обясненията се мотивира."

2. Създава се ал. 4:

„(4) В случаите по чл. 15, ал. 3 асистентът представя отчет за отработените часове в първите три работни дни на месеца, следващ месеца на извършеното лечение и/или рехабилитационна услуга, и документ, удостоверяващ реализираното лечение и/или услуга. Заплащането на дължимото възнаграждение се извършва по реда на ал. 2 за съответния период."

§ 27. Член 33 се изменя така:

„Чл. 33. (1) Средствата за финансирането на личната помощ, съгласно предоставяния месечен брой часове, се превеждат от Агенцията за социално подпомагане по бюджета на общината.

(2) За администриране на механизма лична помощ на общината се предоставят средства в размер на 3 на сто от средствата за финансиране по ал. 1."

§ 28. В чл. 34 думите „чл. 8, ал. 2" се заменят с „чл. 8, ал. 3", след думите „на месеца" се допълва със „съгласувано с асистента", а думата „индивидуално" се заличава.

§ 29. В чл. 35 след думите „ползватели на лична помощ" се поставя запетая и се добавя „включително средствата по чл. 33, ал. 2".

§ 30. Член 36, ал. 2 се изменя така:

„(2) Кметовете на общини упражняват контрол за предоставянето на личната помощ и извършват наблюдение за нейното качество по ред, определен в наредбата по чл. 17."

§ 31. В чл. 37, ал. 1, т. 3 думите „чл. 8, ал. 2" се заменят с „чл. 8, ал. 3".

§ 32. В чл. 38 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и думите „или наруши правилата за ползване на личната помощ" се заменят с „и/или не изпълнява точно и добросъвестно задълженията си, съобразно изискванията на споразумението по чл. 14, ал. 3".

2. Създава се ал. 2:

„(2) При повторно нарушение по ал. 1 ползвател на лична помощ се лишава от тази подкрепа за срок от 6 месеца от органа, издал направлението по чл. 25, ал. 2 от Закона за хората с увреждания."

§ 33. Член 40 се изменя така:

„Чл. 40. Асистент, който декларира неверни данни и/или не изпълнява точно и добросъвестно задълженията си, съобразно изискванията на споразумението по чл. 14, ал. 3, се наказва с глоба от 200 до 500 лв."

§ 34. В § 1 от Допълнителната разпоредба се създава т. 3:

„3. „Човек с трайно увреждане" е лице по смисъла на § 1, т. 2 от Допълнителната разпоредба на Закона за хората с увреждания."

§ 35. В Преходните и заключителните разпоредби се правят следните изменения:

1. В § 5 думите „От 1 януари 2021 г." се заменят с „От 1 януари 2022 г."

2. В § 6 ал. 1 се отменя.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 36. До 31 декември 2021 г. коефициентът по чл. 31, т. 1 е 1,2.

§ 37. Неприключилите до влизането в сила на този закон производства за включване в механизма на лична помощ се довършват по досегашния ред.

§ 38. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет приема необходимите изменения в подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

§ 39. Министърът на труда и социалната политика привежда наредбата по чл. 17 от Закона за личната помощ в съответствие с този закон в 6-месечен срок от влизането му в сила.

§ 40. Законът влиза в сила от 1 януари 2021 г.

Законът е приет от 44-ото Народно събрание на …… 2020 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Цвета Караянчева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ

Причини, които налагат приемането на закона

2018 г. е годината на сериозни обществени дебати и законодателни промени, които бележат началото на реформата в областта на правата на хората с увреждания със сериозни очаквания за подобряване на качеството на живот на хората с увреждания и адекватна грижа, която държавата и общността следва да им осигурят. Създалата се проблематика и ескалиралото социално напрежение за очакваната реформа обаче, рефлектира пряко върху регламентацията и последвалото приложение на едни недостатъчно добре структурирани подходи и вземането на някои нерационални решения, какъвто е примерът със Закона за личната помощ (ЗЛП), съответно без ясна перспектива и с негативен социален афект. Това провокира изготвянето на анализи в търсене на експертиза за предприемане на ясни решения и оптимални действия с цел гарантиране на ефективност и устойчивост на публичната подкрепа за уязвимите социални групи от хора с увреждания, въз основа на споделени позиции, мнения и виждания през погледа на заинтересованите страни.

Съгласно чл. 24, ал. 3 от Закона за хората с увреждания, хората с увреждания имат право да ползват лична помощ, според потребностите, определени в комплексна индивидуална оценка по реда на този закон. ЗЛП на свой ред урежда условията и реда за предоставяне и ползване на лична помощ от хора с увреждания.

ЗЛП отделя асистентската подкрепа от цялостната система на социалните услуги в подкрепа на хората с увреждания и техните семейства, а те следва да бъдат хармонизирани и допълващи се по отношение на осигуряваната грижа за нуждаещите се.

Действащият ЗЛП регламентира лична помощ като механизъм за подкрепа на хора с увреждания, основан на гарантирана от държавата финансова подкрепа, индивидуалните потребности и избор на хората с увреждания. Личната помощ обаче е разграничена от социалните услуги, изведени в отделна правна рамка, което впоследствие създава редица предизвикателства при правоприлагането.

Със започване на фактическото осъществяване на механизма, от 1 септември 2019 г., гражданското общество, органите за социално подпомагане, редом с общините и други, непрекъснато сигнализираха за констатирани затруднения. Въпреки предизвикателствата при имплементирането на новия механизъм, благодарение на навременните действия от страна на отговорните органи, същият бе обезпечен на терен, но продължава да показва недобра ефикасност, спрямо заложените цели.

В ЗЛП са регламентирани критериите за определяне на броя на часовете за лична помощ на базата на скала от четири степени на зависимости/затруднения. Посочен е и кръга ползватели на лична помощ, съответно в Глава трета от закона, сведен до всички хора с увреждания в страната, считано от 01.01.2021 г. Същевременно в резултат на предшестващи сериозни дебати, довели до известен консенсус, до 31.12.2020 г. е в сила законово ограничение по отношение на максималния брой часове, финансирани от държавния бюджет за лична помощ (до

168 часа месечно, или до 8 часа грижа на ден за ползвател, подпомогнат със бюджетни средства) и на кръга ползватели, които са: хората с право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност; децата с право на чужда помощ с определени 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност и децата без право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност. Затова регламентацията на правото на достъп до лична помощ само на конкретен кръг потенциални бенефициенти (чрез запазване на действащия обхват), в унисон с присъщото предназначение на социалната политика за оказване на подкрепа за най-нуждаещите се, е необходима, съобразно ясни критерии за определяне на потребността от интензивна грижа при точно определена база за предоставяне на механизма. Едновременно с това следва да се запазят часовите месечни вариации при предоставянето на лична помощ, определени до 31 декември 2020 г., при съблюдаване на предвидените бюджетни разходни тавани в областта.

В съответствие със законовите разпоредби предоставянето на механизма се осъществява от страна на доставчик на лична помощ, като тази роля е определена на общината по настоящия адрес на ползвателя. В това си качество със закона се въвеждат редица необезпечени задължения на общините, което поражда съмнения за устойчивост и адекватно качество на подкрепата. До момента общините не получават средства за административната работа по закона, тъй като часовата ставка по механизма лична помощ нормативно е

фиксирана, а административните разходи не са компонент, формиращ нейния размер. В тази връзка следва да бъде гарантирано финансиране на общинските администрации, включително за подобряване на административния капацитет при предоставянето на лична помощ в грижа за гражданите.

Идентифицирана е и известна непрецизност на съществуващите регулации, свързани с възможността кметът на общината с договор да възлага дейностите на доставчик на лична помощ на юридически лица, които отговарят на регламентирани изисквания. За неуредените въпроси законът препраща към съответни разпоредби от Закона за социално подпомагане, отменени със Закона за социалните услуги (в сила от 01.07.2020 г.). Това налага нормативни изменения по отношение на лицензионния режим на частните доставчици на социални услуги и свързаните с това дейности и процедури по отношение на личната помощ с оглед синхронизиране с действащата правна уредба в областта на социалните услуги и за гарантиране на прецизно правоприлагане.

Сериозни са предизвикателствата, свързани с качеството на подкрепата, която получават хората с увреждания, ползватели на личната помощ, и доколко подкрепата е с фокус към подобряване на автономността на ползвателя за постигане на желаното социално приобщаване. Затвърждава се виждането, че личната помощ се използва предимно като допълнителен източник на доход за семейния кръг на ползвателя. Трудно се преодолява нагласата, че личната помощ не е вид социална помощ, а асистентска подкрепа, по която се полага труд за обгрижване на хора с много тежки увреждания. Това налага по-прецизна

регулация на контрола, особено за превенция от злоупотреби и преустановяване на предоставянето на механизма лична помощ в случаи на неправомерни действия. Необходимо е да се прави мониторинг на качеството и засилване на контрола.

Понастоящем контролът по предоставяне на лична помощ се упражнява от кметовете на общини и доставчиците на лична помощ. Контрол извършва и Агенцията за социално подпомагане в обхвата на изпълнение на своите правомощия. Затруднения се наблюдават при осъществяването на контрол върху качеството на личната помощ от страна на доставчиците на лична помощ или техни представители, особено предвид естеството на взаимоотношенията вътре в семейния кръг, които не са обект на влияние. Административният контрол все още не е ефективно застъпен, за да се гарантира най-добрия интерес на нуждаещите се, което налага прецизиране на относимите норми.

Липсват регулации по отношение на случаите, касаещи наличието на обективна невъзможност да се осъществява механизма лична помощ, което да превантира предприемането на административно-наказателни действия спрямо отговорния орган.

Проблем е намирането на асистенти за предоставяне на личната помощ и/или подходящи такива, предимно в малките населени места, породен от недостига или липсата на кандидати за асистенти, които да обезпечават реалното изпълнение на дейностите, свързани с предоставянето на подкрепата. Трудно се намират външни асистенти, а в немалко случаи липсват и такива от семейния кръг на ползвателя. Асистентската професия е строго специфична. Липсват желаещи да упражняват тази професия, което от друга страна предполага оказване на непрофесионална

грижа и/или грижа с ниско качество, предоставена от неквалифицирана работна сила. Дори при наличие на асистенти, същите откажат да обслужват конкретна група лица, поради проблемен психопрофил на ползвателя, невъзможност за съвместяване с упражняването на друга трудова дейност и др. Същевременно заложените изисквания спрямо асистентите не са релевантни, за да се осигури добро качество на предоставената подкрепа. Липсват изисквания например за здравословно състояние и др., което налага по-голяма прецизност на регулациите.

Идентифицирани са неуредени въпроси при предоставянето на лична помощ в случаите, когато ползвател има нужда от провеждане на лечение в чужбина и/или извършване на рехабилитационна услуга. Няма ясни правила за продължаване получаването на асистентската грижа, с което да се осигури непрекъсваемост на процеса при изпадането в подобни ситуации или сходна казуистика в практиката.

Ключов риск за безпроблемното функциониране на механизма лична помощ е свързан със субективността при планиране на финансовата рамка в областта. Това поражда трудности за прогнозиране на обективни целеви показатели и стойности от гледна точка на финансовата обезпеченост с бюджетния ресурс. Прилагането на личната помощ зависи изцяло от волята на правоимащото лице, като той се прилага само по негово желание, въз основа на заложените нормативни изисквания и условия. Броят на необходимите асистенти също се определя според конкретния случай. Изтичането на срока на действие на законовото ограничение по отношение на кръга ползватели и

лимитирания месечен брой часове за лична помощ (в сила до от 31 декември 2020 г.) на практика ще позволи на всеки човек с увреждане в страната да бъде потенциален ползвател. Така обект на личната помощ стават всички хора с увреждания, включително и лица без установена степен на трайно намалена работоспособност или вид и степен на увреждане от органите на медицинската експертиза и определена потребност от чужда помощ. Като се отчете и обвързаността на механизма лична помощ с индивидуалната оценка на потребностите на хората с увреждания (вход към предоставянето на този вид подкрепа), при заложените към момента критерии и условия, би могло да се допусне разходване за сериозен публичен ресурс без устойчивост и ефективно целево предназначение. Продължителният процес по оценяване и значителният брой потенциални заявители, биха създали изключителна натовареност на администрацията на Агенцията за социално подпомагане и възпрепятстване упражняването както на правото на лична помощ, така и на други социални права. Това е предпоставка за бъдеща неудовлетвореност. В този случай е допустима хипотезата закон да уреди права, които практически, поради обективна невъзможност, не могат да бъдат реализирани. Близо 670 000 български граждани с трайни увреждания, които към момента са обект на финансова подкрепа, ще имат право да бъдат включени в механизма и освен тях, следвайки законовата дефиниция за „хора с увреждания“, кръгът значително би се разширил. Не на последно място би било невъзможно намирането на трудовия пазар в страната на 670 000 асистенти минимум за обгрижване на контингента правоимащи. Ще бъде невъзможно да се прогнозира реално необходимият

финансов ресурс от 1 януари 2021 г. по закона, което крие риск за осигуряването на необходимия размер на средствата от държавния бюджет при евентуално няколкократно увеличение. Това би довело до възникване на сериозно социално напрежение в обществото, най-вече сред хората с увреждания, а от друга страна и до невъзможност администрациите, изпълняващи закона, да предоставят конкретната услуга в срок, при многократно увеличение на желаещите да ползват лична помощ.

Всички съществуващи проблеми и затруднения, доказват, че е необходима нормативна промяна в спешен порядък, за да се ограничат максимално констатираните рискове от невъзможност за реализиране на достъп до лична помощ на българските граждани с увреждания, считано от 01.01.2021 г., особено по отношение на бюджетното финансиране за предоставяне на този вид подкрепа, едновременно при уредени гаранции като социално право. Кратките срокове, в които следва да бъде разработен и приет Закона за изменение и допълнение на Закона за личната помощ, наложи общественото обсъждане да се проведе в рамките на 14 дни.

Цели, които се поставят

Нормативната промяна на Закона за личната помощ ще доведе до:

• Определяне на конкретен кръг правоимащи за достъп до личната помощ, съобразно реалната нужда от насочване към асистентската грижа, финансирана с публичен ресурс, към най-нуждаещите се и уязвими лица, без да се допуска обхватът да се свежда до всички хора с увреждания в страната от догодина. Запазва се действащия до 31.12.2020 г. обхват.

• Прецизиране на степените на зависимост, обвързани с определяне на брой часове за лична помощ на базата на индивидуална оценка на потребностите за хората с увреждания, според конкретния случай, съобразно зависимостта от интензивна подкрепа за ползвателя от друго лице за реализиране на различни дейности в ежедневния живот. Запазват се границите на действащите четири степени на зависимост и максималния брой часове – до 168.

• Прецизиране на регулациите за засилване на контрола за превенция на риска от злоупотреби и за повишаване на качеството на личната помощ за ползвателите, чрез въвеждането на ангажимент за кметовете на общини при упражняването на контрол да извършват наблюдение за качеството на личната помощ.

• Оптимизиране на контролната дейност чрез регламентация за преустановяване получаването на механизма при установени нарушения и неправомерни действия.

• Гарантиране на финансово обезпечаване на общините за постигане на устойчивост и по-добро качество на предоставяната лична помощ, посредством предоставяне на средства за администриране на механизма лична помощ на съответната община, съгласно предоставяния месечен брой часове на ползвателите на нейна територия.

• Повишаване на изискванията към асистентите, предоставящи личната помощ по отношение на здравословно състояние за осъществяване на дейностите по личната помощ.

Доставчикът на лична помощ ще може да поставя изисквания към асистентите, в зависимост от потребностите на ползвателя.

• Въвеждане на норма за предоставяне на механизма лична помощ в случаите, когато ползвател има нужда от провеждане на лечение в чужбина и/или извършване на рехабилитационна услуга. По този начин при ясни правила лицето ще продължи да получава асистентската грижа, с което се осигурява непрекъсваемост на процеса.

• Прецизиране на съществуващи разпоредби, с цел правилно разбиране при правоприлагането, което е изключително важно от гледна точка на законността.

Основната цел, която се постига с приемането на предложената промяна е повишаване на ефективността на провежданата държавна политика за предоставяне на лична помощ на хора с увреждания, съобразно разполагаемите бюджетни средства.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

Проектът на акт не оказва финансово въздействие върху държавния бюджет.

Очаквани резултати от прилагането на новата уредба

Предложените изменения предполагат превенция от социална зависимост, недопускане на злоупотреби и рискове за социалната система, финансирана с публичния ресурс. По този начин ще се създаде обективен механизъм за преодоляване на идентифицираните затруднения в областта на личната помощ.

Ще се гарантира прилагането на механизма лична помощ по оптимален ред, ясни и прецизни процедури и осигуряване на нужната подкрепа за потенциалните ползватели, съобразно реалните им нужди от асистиране при изпълнението на дейности, които ги възпрепятстват, предвид на съществуващите функционални ограничения, но и при съблюдаване на финансовите възможности за оказване на тази публична подкрепа.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

ПХУ

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
АДМИНИСТРАЦИЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

№ ДУ-10-162
23.10. 2020 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
Вх. 03-12.50
София 23. 10. 2020

ДО
Г-Н МИЛЕНА ПЕТРОВА
ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСТВОТО НА
ТРУДА И СОЦИАЛНАТА
ПОЛИТИКА

На Ваш Изх. № 03-1233/21.10.2020 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПЕТРОВА,

Приложено Ви изпращам становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ относно съгласуването на частична предварителна оценка на въздействието на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ.

Съгласуването се извършва на основание чл. 30г от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Приложение: становище на дирекция „Модернизация на администрацията“.

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР
НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

/ВЕСЕЛИН ДАКОВ/

Становище на
администрацията на Министерския съвет

Съгласуването се извършва на основание чл. 21, ал. 5 от Закона за нормативните актове

Проект на акт:	**Вид оценка:**	Частична
Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ	**Становище по ред:**	Единствено съгласуване
	Дата:	22.10.2020
	В отговор на №:	03-1233/21.10.2020 г.
	Институция:	Министерство на труда и социалната политика
Диспозитив:	Съгласува с препоръки	
Основание:	Чл. 30б, ал.3, т. 2, б. „а“	от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация

I. **Относно раздел 1 „Дефиниране на проблема“:**

Предлагаме изложението на раздела да се преструктурира, с цел по-ясно и лесно възприемане и проследяване на информацията. Предлагаме в точка 1.1. „Кратко опишете проблема и...“ да бъдат посочени под формата на списък всички проблеми. Към всеки от тях кратко да се опишат причините за възникването им, както и тяхното проявление. В точка 1.2. да бъде поместено цялото изложение, отнасящо се до проблемите.

* Съгласно чл. 17 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието, изводите и относимата информация от извършената частична предварителна оценка на въздействието се включват във финансовата обосновка по чл. 35, ал. 1, т. 4 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

** При съгласуването по чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация се съпоставят кръга от въпроси проблеми и решения, разгледани в оценката на въздействието и кръга от въпроси, засегнати обхвата на нормативната намеса в проекта на акт.

*** На основание чл. 30б, ал. 4 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация е необходимо окончателната оценка на въздействието да бъде съобразена с препоръките от становището.

**** На основание чл. 85, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация е необходимо това становище да бъде публикувано заедно с преработената оценка на въздействието и проекта на акт при обществените консултации, провеждани в изпълнение на Закона за нормативните актове.

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„МОДЕРНИЗАЦИЯ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА“

/КРАСИМИР БОЖАНОВ/

ЧАСТИЧНА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО* (формуляр)

(Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)

Институция: **Министерство на труда и социалната политика**	**Нормативен акт:** **Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ**
За включване в оперативната програма на Министерския съвет за периода: **Второто полугодие на 2020 г.**	**Дата: ...06...11.....2020 г.**
Контакт за въпроси: **Елеонора Пачеджиева**	**Телефон:** **02/8119658**

1. **Дефиниране на проблема:**

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.

През последните години се наблюдава засилено обществено напрежение, което засяга различни сектори на социалната политика, особено правата на хората с увреждания и въпросите за подкрепата, насочена към тях. Това създава неблагоприятна среда за реализиране на положителните ефекти от предприеманите от правителството действия в интерес на хората и същевременно пречи на успешното провеждане на реформите в сектора за постигане на очакваната ефективност и устойчивост в дългосрочен план.

Очевидно, създалата се проблематика и ескалиралото напрежение в обществото за очаквана реформа на политиката за правата на хората с увреждания, рефлектира пряко върху регламентацията и последвалото приложение на едни недостатъчно добре структурирани подходи и вземането на някои нерационални решения, какъвто е примерът със Закона за личната помощ, съответно без ясна перспектива. Това предполага анализиране и точна експертиза в търсене на ясни решения и оптимални действия за гарантиране на ефективност и устойчивост на публичната подкрепа за уязвимите социални групи от хора с увреждания, като се вземат предвид идентифицираните рискове въз основа на споделени позиции, мнения и виждания през погледа на заинтересованите страни.

Съгласно чл. 24, ал. 3 от Закона за хората с увреждания хората с увреждания имат право да ползват лична помощ, според потребностите, определени в индивидуална оценка по чл. 20 от този закон. Законът за личната помощ на свой ред урежда условията и реда за предоставяне и ползване на лична помощ от хора с увреждания. Т.е единият закон регламентира правото на лична помощ, а другият урежда процедурата за нейното предоставяне. ЗЛП отделя асистентската подкрепа от цялостната система на социалните услуги в подкрепа на хората с увреждания и техните семейства. Фрагментираната правна уредба неизбежно създава противоречия и трудности и за администрациите, и за служителите, които са ангажирани с предоставянето на подкрепата, и за самите бенефициенти.

Действащият Закон за личната помощ (ЗЛП) регламентира новия вид асистентска подкрепа „лична помощ“, дефинирана като механизъм за подкрепа на хора с увреждания за упражняване на правата им, за пълноценно участие в обществото, за

извършване на дейности, отговарящи на индивидуалните им потребности от личен, битов или социален характер и за преодоляване на бариерите на функционалните им ограничения. Този механизъм е основан на гарантирана от държавата финансова подкрепа, индивидуалните потребности и избор на хората с увреждания. Личната помощ е разграничена от социалните услуги, изведени в отделна правна рамка, което впоследствие създава редица предизвикателства при правоприлагането.
За разлика от всички промени в правната уредба в областта на правата на хората с увреждания, които са плод на задълбочена оценка на натрупания опит, професионална експертиза, широко обществено обсъждане и сътрудничество, резултат на обществен консенсус, при съобразяване с реалните бюджетни възможности, ЗЛП бе приет при липсата на обществено консултиране на материята, която урежда, на обективни финансови разчети за въздействието върху държавния бюджет и при несъобразяване с изразените отрицателни становища на пряко ангажираните органи по неговото правоприлагане. Законът беше приет под натиск без подкрепата на Министерство на труда и социалната политика (МТСП), Министерство на финансите, социални партньори и редица неправителствени организации, работещи от десетилетия за защита на правата на хората с увреждания.
ЗЛП предвижда държавната политика за предоставяне на лична помощ на хора с увреждания да се осъществява от МТСП, като финансирането на личната помощ е със средства от държавния бюджет, чрез бюджета на МТСП.
Основната установена проблематика в областта на провежданата политика, предвид на действащите регулации на ЗЛП е следната:

1. Уредено законово право на лична помощ за всички хора с увреждания в Република България без ясна насоченост на грижата към най-зависимите и уязвими лица, реално в нужда от асистиране, предвид функционалните им ограничения, с нормативно гарантиран публичен ресурс за финансиране на подкрепата, но без съобразяване с реалните бюджетни възможности и целево предназначение. Същевременно е въведено законово ограничение на кръга правоимащи потенциални ползватели и максималния брой часове на личната помощ до 31.12.2020 г. Подобно разграничение настройва хората с увреждания едни спрямо други и поражда сериозен негативен социален афект.
2. Определяне на месечен брой часове за лична помощ с вариации по непрецизни степени на зависимост за оказване на подкрепа за ползвателя от друго лице за реализиране на различни дейности в ежедневния живот. Това затруднява фактическото правоприлагане и води до допускане на грешки и несъответствия.
3. Обвързаността на личната помощ с индивидуално оценяване за установяване на потребността от предоставянето й, съответно по линия на Агенцията за социално подпомагане по установен нормативен ред, в по-голямата част от случаите отчита подход, считан за положителен, но сведен до недоволство, предвид на ограниченията, произтичащи от законовата уредба.
4. Предоставянето на механизма се осъществява от страна на доставчик на лична помощ, като тази роля е определена на общината по настоящия адрес на ползвателя. Тук е установена непрецизност на съществуващите регулации, свързани с възможността за възлагането от общината на дейности по личната помощ на юридически лица, които отговарят на регламентирани изисквания. За неуредените въпроси Законът за личната помощ препраща към съответни разпоредби от Закона за социално подпомагане, отменени със Закона за социалните услуги.
5. Въведени са множество ангажименти за общинските администрации, но без финансовото им обезпечаване, което е важно за оптимизиране на административните и оперативни процеси и постигане на устойчивост и по-добро качество на предоставяната лична помощ.

6. Липсват регулации по отношение на случаите, касаещи наличието на обективна невъзможност да се осъществява механизма лична помощ (например липса на асистенти и/или неподходящи такива), което да превантира предприемането на административно-наказателни действия спрямо доставчиците на лична помощ.
7. Сериозен проблем е свързан с качеството на асистентската подкрепа, която получават хората с увреждания, ползватели на личната помощ, съблюдаването на техните права и гарантиране, че дейностите за оказване на подкрепа са с насоченост към развитие на потенциала за участието им в общността. Затруднения се наблюдават и при осъществяването на контрол върху качеството на личната помощ от страна на доставчиците на лична помощ или техни представители. Липсва въведена система за наблюдение на качеството на механизма лична помощ.
8. Налице са непрецизни регулации на контролната дейност, особено за превенция от злоупотреби и неправомерни действия. Отсъства уредба за преустановяване на предоставянето на механизма лична помощ в случаи на регулярни нарушения.
9. Трудности са констатирани с намирането на асистенти за предоставяне на личната помощ и/или подходящи такива, но същевременно заложените нормативни изисквания спрямо асистентите не са релевантни, за да се осигури добро качество на предоставената подкрепа. Липсват изисквания например за здравословно състояние и др.
10. Ключов риск от недоброто функциониране на механизма лична помощ е по отношение на финансовата обезпеченост и планиране на финансовата рамка в областта.
11. Установени са и други непрецизни разпоредби на закона относно предоставянето на личната помощ, които следва да бъдат изменени с цел правилно разбиране при правоприлагането, което е изключително важно от гледна точка на законността.

Предвид на установената социална практика по предоставяне на услуги в домашна среда и спецификата на местната конюнктура, принципи и обществени ценности е отчетена и недостатъчна полезност и релевантност от прилагането на акта.

1.2. Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Дебатите, предшестващи приемането на законопроекта за личната помощ, откроиха сериозен риск от евентуално отделяне на асистентската подкрепа от цялостната система на социалните услуги, които в частност се създават в подкрепа на хората с увреждания и техните семейства. От една страна това не води до преодоляване на фрагментарността в социалната сфера, но и поставя пред сериозно изпитание безпроблемното функциониране на системата.
След направени анализи на съществуващите възможности за ползване на личен асистент, социален асистент и/или сходни услуги в България, са изведени изводите, че програмите и проектите, релевантните местни инициативи и др. поставят човека с увреждане в позицията на пасивен ползвател, предвид липсата на възможност по активен и отговорен начин да избира и управлява процеса по ползване на услугата/грижата, която да му позволи повишаване на автономността.
В тази връзка със ЗЛП стремежът бе към създаване на възможност ползвателят сам да взема решения относно това кой да го обслужва и да договаря задачите с асистента. Направи се опит за целево разходване на публични ресурси за финансиране на асистентска грижа, като се овласти самият ползвател да има водеща роля при управлението и контрола на вида и времетраенето на положения труд за обгрижването му.

Личната помощ имплементира иновативен, но противоречив за българската практика механизъм за осигуряване на необходимата помощ на хората с увреждания за упражняване на основните им права и възможности за обезпечаване на ежедневните и други нужди.
Със започване на фактическото осъществяване на механизма от 1 септември 2019 г. гражданското общество, органите за социално подпомагане, редом с общините и други заинтересовани страни, непрекъснато сигнализират за констатирани затруднения. Всички действащи административни и оперативни процеси от момента на персоналното оценяване през заявяването, договарянето, предоставянето и получаването, отчитането, финансирането и последващия контрол, свързани с обезпечаване на механизма показват наличието на проблематика в отделните законови регламентации - както по отношение на изпълнение на уредените функции и дейности от страна на правоприлагащите институции, така и за самия човек с увреждане – бенефициент на този вид асистентска грижа.

Бяха идентифицирани проблеми в тази област, които се изразяват в следното:
Предоставянето и ползването на лична помощ е обвързано с изготвянето на индивидуална оценка на потребностите и издадено направление по реда на Закона за хората с увреждания. Оценяването на потребността от включване в личната помощ е въведено с идеята да толерира волята и активното включване на самия човек, като му предоставя възможност да представи срещаните зависимости/затруднения, както и да заяви конкретни мерки за подкрепа, които той счита, че ще са от полза в процеса на неговото социално приобщаване.
Необходимо е да се отбележи, че Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (ратифицирана със закон – ДВ, бр. 12 от 2012 г.) (ДВ, бр. 37 от 2012 г.) изисква при оценяване на увреждането и на възможностите за социално приобщаване да се прилага индивидуален подход на процедурите за получаване на необходимата подкрепа. Като държава-страна по Конвенцията България има ангажимент да признава правата на всички хора с увреждания да живеят в общността с възможности за избор и да предприема ефективни и подходящи мерки, така че хората с увреждания да бъдат подпомогнати за пълноценно упражняване на това тяхно право и за пълното им социално включване, в частност чрез осигуряване на достъп до лична помощ, за преодоляване на изолацията и сегрегацията.
Затова е направена и връзката на личната помощ с персонално оценяване за установяване на потребността от осигуряването ѝ, съответно по линия на Агенцията за социално подпомагане.
В ЗЛП е посочен кръга ползватели на лична помощ, съответно в Глава трета от закона, сведен до всички хора с увреждания в страната от 01.01.2021г. Същевременно в резултат на предшестващи сериозни дебати, довели до известен консенсус, до 31.12.2020 г. е в сила законово ограничение по отношение на максималния брой часове, финансирани от държавния бюджет за лична помощ (до 168 часа месечно, или до 8 часа грижа на ден за ползвател, подпомогнат със бюджетни средства) и на кръга ползватели, които са:
1. хората с право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност;
2. децата с право на чужда помощ с определени 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност;
3. децата без право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност.
Въведеното разграничение настройва хората с увреждания едни спрямо други. Затова е нужно и оправдано уреждане правото на лична помощ на селектиран кръг потенциални ползватели, съобразно по-ясни критерии за потребността от интензивна

грижа при точно определена база за предоставяне на механизма.
Регламентацията на право на достъп до лична помощ само на конкретен кръг потенциални бенефициенти, в унисон с присъщото предназначение на социалната политика за оказване на подкрепа за най-нуждаещите се, което предполага превенция от социална зависимост, недопускане на злоупотреби и рискове за системата, е необходима, но съобразно ясни критерии за определяне на потребността от интензивна грижа при фиксирана база за предоставяне на механизма.
В периода от влизането в сила на ЗЛП (считано от 01.01.2020 г.) до стартиране предоставянето и финансирането на механизма са проведени множество дискусии и работни срещи за изясняване на неговото практическо приложение с всички заинтересовани страни. Поддържа се активен диалог с неправителствения сектор. Активно са включени в процеса и средствата за масово осведомяване. Налице е непрекъсна комуникация и взаимодействие с оглед получаване на обратна връзка за удовлетвореността на лицата и необходимостта от оптимизиране на процесите. Въпреки предизвикателствата при имплементирането на новия механизъм, благодарение на навременните действия от страна на отговорните органи, същият бе обезпечен на терен, но продължава да показва недобра ефикасност, спрямо заложените цели.
В съответствие със законовите разпоредби предоставянето на механизма се осъществява от страна на доставчик на лична помощ, като тази роля е определена на общината по настоящия адрес на ползвателя. В това си качество със закона се въвеждат редица ресурсно необезпечени отговорности на общинските администрации. През 2019 г. са проведени практически обучения на местната власт по отношение на изпълнение на разпоредбите, касаещи включване в механизма и обсъждане на предизвикателствата в областта. Във всички общини е създадена организация за прилагане на закона. Сътрудничеството на местно ниво е утвърдена практика с оглед провеждането на разяснителни кампании за кандидат-бенефициентите и в търсене на варианти за оптимално прилагане на механизма. Констатират се обаче предизвикателства, породени от диференцираните лични казуси на правоимащите, спецификата на местната конюнктура и регионалните различия. Независимо от усилията и на общините по места, някои граждани остават без асистентска подкрепа за дълъг период. Следва да бъде гарантирано финансиране на административните разходи на общини с оглед повишаване на качеството и устойчивостта при предоставянето на механизма на терен.
Идентифицирана е и известна непрецизност на съществуващите регулации, свързани с възможността кметът на общината с договор да възлага дейностите на доставчик на лична помощ на юридически лица, които отговарят на регламентирани изисквания. За неуредените въпроси законът препраща към съответни разпоредби от Закона за социално подпомагане, отменени със Закона за социалните услуги (в сила от 01.07.2020 г.). Това налага нормативни изменения по отношение на лицензионния режим на частните доставчици на социални услуги и свързаните с това дейности и процедури с оглед синхронизиране с действащата правна уредба в областта на социалните услуги и за гарантиране на прецизно правоприлагане на личната помощ.
Съгласно законовите разпоредби контролът по предоставяната лична помощ се упражнява от кметовете на общини и доставчиците на лична помощ. Контрол извършва и Агенцията за социално подпомагане в обхвата на изпълнение на своите правомощия. Административният контрол обаче не е ефективно застъпен, за да се гарантира най-добрия интерес на нуждаещите се, което налага прецизиране на относимите норми.
В тази връзка е и един сериозен проблем, свързан с качеството на подкрепата, която получават хората с увреждания, ползватели на личната помощ, съблюдаването на техните права и гарантиране, че дейностите за оказване на подкрепа и подходите са както морално и професионално приемливи, така и с насоченост към развитие на

потенциала за участието им в общността. Затова е важно да се прави наблюдение на качеството от изпълнението на механизма и засилване на контролната дейност за да се прецени доколко подкрепата е с фокус към подобряване на автономността на ползвателя и за постигане на желаното социално приобщаване.
Затруднения се наблюдават и при осъществяването на контрол върху качеството на личната помощ от страна на доставчиците на лична помощ или техни представители, особено предвид естеството на взаимоотношенията вътре в семейния кръг, които не са обект на влияние.
Затвърждава се виждането, че личната помощ се използва предимно като допълнителен източник на доход за семейния кръг на ползвателя. Трудно се преодолява нагласата, че личната помощ не е вид социална помощ, а асистентска подкрепа, по която се полага труд за обгрижване на хора с много тежки увреждания. Това налага по-прецизна регулация на контрола, особено за превенция от злоупотреби и преустановяване на предоставянето на механизма лична помощ в случаи на неправомерни действия. Не на последно място е важно въвеждането на регулации по отношение на случаите, касаещи наличието на обективна невъзможност да се осъществява механизма лична помощ, което да превантира предприемането на административно-наказателни действия към отговорния орган.
Сериозен проблем е намирането на асистенти за предоставяне на личната помощ и/или подходящи такива, предимно в малките населени места, породен от недостига или липсата на кандидати за асистенти, които да обезпечават реалното изпълнение на дейностите, свързани с предоставянето на подкрепата. Трудно се намират външни асистенти, а в немалко случаи липсват и такива от семейния кръг на ползвателя. Асистентската професия е строго специфична и по изразени мнения не особено привлекателна. Липсват желаещи да упражняват тази професия, което от друга страна предполага оказване на непрофесионална грижа и/или грижа с ниско качество, предоставена от неквалифицирана работна сила. Дори при наличие на асистенти, същите отказват да обслужват конкретна група лица, поради проблемен психопрофил на ползвателя, невъзможност за съвместяване с упражняването на друга трудова дейност и др. При отсъствие на асистент-титуляр, поради ползване на платен годишен отпуск или временна нетрудоспособност, продължава да се наблюдава трудност за осигуряване на заместник-асистент, което от своя страна води до прекъсване на подкрепата. Същевременно заложените изисквания спрямо асистентите не са релевантни, за да се осигури добро качество на предоставената подкрепа. Липсват изисквания например за здравословно състояние, и др., което налага въвеждането на по-голяма прецизност на регулациите в този аспект.
Ключов риск от недоброто функциониране на механизма е по отношение на финансовото осигуряване, съобразно съществуващите правила и норми. Прилагането на личната помощ зависи изцяло от волята на правоимащото лице, като той се прилага само по негово желание, въз основа на заложените нормативни изисквания и условия. Броят на необходимите асистенти също се определя според конкретния случай. Това поражда субективизъм и крие рискове за системата относно финансовата рамка в областта на политиката за предоставяне на лична помощ на хора с увреждания, съответно за обезпечаването на подкрепата с публичния ресурс. Планирането и залагането на обективни прогнозни стойности за финансиране на личната помощ е изключително предизвикателство.
Законовото ограничение по отношение на кръга ползватели и в максималния брой часове, които ползвателите могат да получат е в сила до 31.12.2020 г. Отпадането му от 01.01.2021 г. ще позволи разширяване на обхвата на ползвателите на лична помощ до всички хора с увреждания в Република България, което крие значителни рискове за колапс на социалната система и огромен прогнозен ресурс за финансиране на подкрепата. Едновременно с това би могло да се допусне

приоритизиране на хората с увреждания спрямо други рискови групи, което противопоставя едни уязвими лица спрямо други и нарушава социалната солидарност на гражданското общество като цяло.

С изтичането на срока на действие на законовото ограничение по отношение на кръга ползватели и лимитирания месечен брой часове за лична помощ ще рефлектира в значително увеличение на необходимите бюджетни средства за неговото финансиране. Това на практика ще позволи на всеки човек с увреждане в страната да бъде потенциален ползвател, т.е. обект на предоставяне на лична помощ стават всички хора с увреждания, включително и лица без установена трайно намалена работоспособност или вид и степен на увреждане от органите на медицинската експертиза и зависимост от чужда помощ. Като отчетем и обвързаността на механизма с индивидуалната оценка на потребностите на хората с увреждания (вход към предоставянето на този вид подкрепа), при заложените към момента критерии и условия, би могло да допуснем появата на „капана на социална зависимост“ и ангажимент за разходване за сериозен публичен ресурс без устойчивост на целевото предназначение. Продължителният процес по оценяване и значителният брой потенциални заявители, биха създали изключителна натовареност на органите за социално подпомагане, в изпълнение на оперативните дейности от една страна, и до възпрепятстване упражняването на права, от друга страна. Това е сигнал за бъдеща неудовлетвореност и неефективно насочване на публичен ресурс. Бихме изпаднали в хипотеза закон да уреди права, които практически, поради обективна невъзможност и наличие на административна тежест, не могат да бъдат реализирани. Разширяването на обхвата на ползвателите до всички хора с увреждания в Република България крие значителни рискове за колапс на системата без действително доказана ефективност и ефикасност на оказваната подкрепа.

Освен това е необходимо да бъде отчетено, че в закона е регламентирана часовата ставка за положен труд по механизма лична помощ, определена въз основа на коефициент 1,4 от размера на минималната часова работна заплата, установена за страната за съответната година, социално-осигурителните и здравноосигурителните вноски за сметка на работодателя, ако асистентът не е осигурен на друго основание, и допълнителното трудово възнаграждение за трудов стаж и професионален опит. Коефициентът е диференциран, съответно на 1,0 за 2019 г. и 1,2 за 2020 г. Понастоящем основното месечно трудово възнаграждение на асистентите в трудовия договор се определя, като определените в споразумението между доставчика на лична помощ, асистента и ползвателя брой часове за предоставяне на лична помощ се умножат с часовата ставка за положен труд по механизма лична помощ. Часовата ставка от 01.01.2021 г. ще се формира на базата на коефициент 1,4 от размера на минималната часова работна заплата, установена за страната за съответната година, заедно със съответните социалноосигурителни и здравноосигурителни вноски за сметка на работодателя, пр. Минималната месечна работна заплата за 2021 г. е предвидена в размер от 650 лв. Така минималната часова ставка става 3.92 лв., като умножена по посочения коефициент и компоненти ще доведе и до повишаване на възнаграждението на асистента. Това е допълнителен фактор, както за увеличение на броя лица, желаещи включване в механизма, така и за увеличение на разходите за неговото финансиране.

Насочеността на грижата към най-тежките случаи, е оправдана и необходима, но би породила риск, подобен на заложеното ограничение, без прецизна регламентация на селектирания кръг и обществено съгласие.

В допълнение, са идентифицирани неуредени въпроси, например по отношение на предоставянето на механизма лична помощ в случаите, когато ползвател има нужда от провеждане на лечение в чужбина и/или извършване на рехабилитационна услуга. Необходимо е посочването на ясни правила за продължаване получаването на

асистентската грижа, с което да се осигури непрекъсваемост на процеса при изпадането в подобни ситуации или сходна казуистика в практиката.
Всички съществуващи проблеми и затруднения, доказват, че е необходимо да се извърши нормативна промяна в законодателната уредба на механизма лична помощ, която да доведе до по-ефективно правоприлагане.

1.3. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт, или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

На основание § 7 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗЛП Министерството на труда и социалната политика извърши анализ на предоставянето на механизма лична помощ. Целта бе да се анализират резултатите от прилагането на подкрепата и степента, в която са постигнати търсените и очаквани ефекти. Изследвани са обществените отношения, регулирани от ЗЛП и възникналите задължения и отговорности на заинтересованите страни.
Анализът отразява степента на постигнатите резултати от внедряване на новата асистентска подкрепа към вече съществуващите мерки в областите за подпомагане на хората с увреждания в България. Изложените в анализа констатации от текущо прилагане, полезност, ефективност, идентифицирани рискове и изводи са вследствие на предоставена информация, становища и коментари от заинтересованите страни. Отчетено е до каква степен е постигната една от ключовите цели на новия закон, а именно осигуряване на достъпа на хората с увреждания до лична помощ, при обективна възможност и реална нужда от оказване на външна подкрепа, което предпоставя извеждане от дома, превенция от социално изключване и предпоставка за независим живот и приобщаване в общността. Анализът обхвана предоставянето и ползването на лична помощ, съобразно нормативно регламентирания обхват, ограничен до 31.12.2020 г.
Не са извършвани последващи оценки на въздействието на действащото в момента законодателство.

2. Цели:

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

Нормативната промяна на ЗЛП ще доведе до:

1. Дефиниране на конкретен кръг правоимащи за достъп до личната помощ, съобразно реалната нужда на оказване на асистентска грижа за най-нуждаещите се и уязвими лица.
2. Прецизиране на степените на зависимост, обвързани с определяне на брой часове за лична помощ на фиксирана дневна база, прилагайки диференциран подход според конкретния случай, съобразно зависимостта от интензивна подкрепа за ползвателя от друго лице за реализиране на различни дейности в ежедневния живот.
3. Прецизиране на относимите регулации за повишаване на качеството на механизма лична помощ с оглед подобряване на автономността на ползвателите, както и засилване на контрола за превенция на риска от злоупотреби чрез въвеждането на ангажимент за кметовете на общини при упражняването на контрол да извършват наблюдение за качеството на личната помощ.
4. Оптимизиране на контролната дейност чрез регламентация за преустановяване получаването на механизма при установени нарушения.

5. Гарантиране на финансово обезпечаване на общинските администрации с оглед оптимизиране на административните и оперативни процеси и постигане на устойчивост и по-добро качество на предоставяната лична помощ.
6. Прецизиране на изискванията към асистентите, предоставящи механизма.
7. Въвеждане на норма за предоставяне на механизма лична помощ в случаите, когато ползвател има нужда от провеждане на лечение в чужбина и/или извършване на рехабилитационна услуга. По този начин при ясни правила лицето продължава да получава асистентската грижа, с което се осигурява непрекъсваемост на процеса.
8. Прецизиране на съществуващи разпоредби, с цел правилно разбиране при правоприлагането, което е изключително важно от гледна точка на законността.

По този начин ще се повиши ефективността на провежданата държавна политика за предоставяне на лична помощ на хора с увреждания. Предложените изменения предполагат превенция от социална зависимост, недопускане на злоупотреби и рискове за социалната система, финансирана с публичния ресурс.

Ще се гарантира съответствие с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, чрез предприемането на ефективни и подходящи мерки, така че хората с увреждания да бъдат подпомогнати за пълното им социално включване, в частност чрез осигуряване на достъп до лична помощ, за преодоляване на изолацията и сегрегацията.

Целесъобразно е нормативната промяна да бъде извършена своевременно и да влезе в сила от 01.01.2021 г., като в 6-месечен срок Министерският съвет да приеме необходимите изменения в подзаконовите нормативни актове по прилагането. Неприключилите до 31.12.2020 г. производства, свързани с включване в механизма лична помощ ще се довършват по досегашния ред. Това ще позволи въвеждането на прецизни правила и процедури за прилагане на механизма лична помощ.

До края на месец май 2021 г. министърът на труда и социалната политика да предприеме всички необходими действия за привеждане на наредбата по чл. 17 от ЗЛП в съответствие със законовите промени.

3. Идентифициране на заинтересованите страни:

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

Разработването, приемането и прилагането на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ предполага отчитането на интересите и позициите на различни заинтересовани страни.

Идентифицирани са следните групи заинтересовани страни, пряко свързани с провежданата държавна политика за предоставяне на лична помощ на хора с увреждания:

Пряко заинтересовани страни:

Хората с установени вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност с определена чужда помощ;

Децата с право на чужда помощ с определени 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност;

Децата без право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на

увреждане или степен на трайно намалена работоспособност;

/попадащите в обхвата на личната помощ до 31.12.2020 г. общо правоимащи лица са около 80 000 (в т.ч. деца и пълнолетни лица)/

Министерството на труда и социалната политика;

Агенцията за социално подпомагане;

Националния осигурителен институт;

Националната агенция за приходите;

Агенция за хората с увреждания;

дирекциите „Социално подпомагане“ на Агенцията за социално подпомагане;

Кметовете на общини, като доставчици на лична помощ;

Асистентите, които предоставят личната помощ.

Косвено заинтересовани страни:

Семействата на хората с увреждания, техните законни представители и лицата, които полагат грижи за тях.

4. Варианти на действие:

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта „Без действие“.

Вариант на действие 1 „Без действие“:

При този вариант на действие ще продължи да се прилага действащата в момента нормативна уредба, която е неефективна и неадекватна спрямо нуждите на хората с трайни увреждания. Няма да бъдат създадени необходимите условия и възможности за оптимизиране на оперативните процеси и за повишаване на автономността на потенциалните ползватели – тези, който имат реалната нужда от интензивна асистентска подкрепа.

Изтичането на срока на действие на законовото ограничение по отношение на кръга ползватели и лимитирания месечен брой часове за лична помощ ще рефлектира в значително увеличение на необходимите бюджетни средства за неговото финансиране. Това ще позволи на всеки човек с увреждане в страната да бъде потенциален ползвател, т.е. обект на предоставяне на лична помощ стават всички хора с увреждания, включително и лица без установена трайно намалена работоспособност или вид и степен на увреждане от органите на медицинската експертиза и зависимост от чужда помощ. Като отчетем и обвързаността на механизма с индивидуалната оценка на потребностите на хората с увреждания (вход към предоставянето на този вид подкрепа), при заложените към момента критерии и условия, би могло да допуснем появата на „капана на социална зависимост“ и ангажимент за разходване за сериозен публичен ресурс без устойчивост на целевото предназначение. Продължителният процес по оценяване и значителният брой потенциални заявители, биха създали изключителна натовареност и затруднения в изпълнение на оперативните дейности от една страна, и до възпрепятстване упражняването на права, от друга страна. Това е сигнал за бъдеща неудовлетвореност и неефективно насочване на публичен ресурс. Бихме изпаднали в хипотеза закон да уреди права, които практически, поради обективна невъзможност и наличие на административна тежест, не могат да бъдат реализирани.

Избирането на този вариант на действие би оказало негативно влияние при упражняването на правата на хората с увреждания за получаване на необходимата асистентска подкрепа, освен това би породило допълнителна тежест и нецелево изразходване на бюджетни средства. Продължаващото имплементиране на нововъведения механизъм в българската практика нарушава принципа на солидарност на социалната система. Същевременно би създало риск за подпомагане на лицата, които безапелационно се нуждаят от асистентска грижа, поради разширения обхват на предоставяне на подкрепата.

Ще продължат да се прилагат неефективни механизми на предоставяне на личната помощ и последващия й контрол, което не предполага съблюдаване на качеството на оказаната грижа и не на последно място не възпрепятства евентуални злоупотреби и ситуации за изпадане в рисково състояние.

Ще продължи прилагането на необезпечени дейности в общините, което рефлектира върху устойчивостта и качеството на подкрепата.

Без да се прецизират конкретни разпоредби, във връзка с предоставянето и ползването на личната помощ, ще продължи разнопосочното тълкуване при правоприлагането, с което може да се допуснат нарушения от гледна точка на законността.

Вариант на действие 2 „Приемане на предложения проект на акт“:

При този вариант на действие ще бъде приет Закон за изменение и допълнение на ЗЛП. С приемането на този вариант ще бъде усъвършенства съществуващата правна рамка в областта на личната помощ за хора с увреждания.
При избирането на Вариант на действие 2 „Приемане на предложения проект на акт“ ще се подобрят процедурите по предоставянето и ползването на необходимата асистентска подкрепа за хората с увреждания с функционални ограничения в автономията за преодоляване на бариерите в осъществяването на ежедневни дейности, повишаване на удовлетвореността от работата на асистентите, осигурявайки грижа и превенция от социална изолация за уязвим човек, създаване на сигурност за близкото обкръжение на обгрижвания и повишаване на качеството помощта.

Настоящата оценка показва, че са необходими изменения и допълнения в ЗЛП, които да отговорят на идентифицираните предизвикателства в областта на личната помощ за хора с увреждания.

В тази посока се откроиха конкретни предложения за промени в нормативния акт, както следва:

- Дефиниране на конкретен кръг правоимащи за достъп до личната помощ, съобразно реалната нужда на оказване на асистентска грижа за най-нуждаещите се и уязвими лица.
- Прецизиране на степените на зависимост, обвързани с определяне на брой часове за лична помощ на фиксирана дневна база, прилагайки диференциран подход според конкретния случай, съобразно зависимостта от интензивна подкрепа за ползвателя от друго лице за реализиране на различни дейности в ежедневния живот.
- Прецизиране на относимите регулации за повишаване на качеството на механизма лична помощ с оглед подобряване на автономността на ползвателите, както и засилване на контрола за превенция на риска от злоупотреби чрез въвеждането на ангажимент за кметовете на общини при упражняването на контрол да извършват наблюдение за качеството на личната помощ.

- Оптимизиране на контролната дейност чрез регламентация за преустановяване получаването на механизма при установени нарушения.
- Гарантиране на финансово обезпечаване на общинските администрации с оглед оптимизиране на административните и оперативни процеси и постигане на устойчивост и по-добро качество на предоставяната подкрепа.
- Прецизиране на изискванията към асистентите, предоставящи механизма.
- Въвеждане на норма за предоставяне на механизма лична помощ в случаите, когато ползвател има нужда от провеждане на лечение в чужбина и/или извършване на рехабилитационна услуга. По този начин при ясни правила лицето продължава да получава асистентската грижа, с което се осигурява непрекъсваемост на процеса.
- Прецизиране на съществуващи разпоредби, с цел правилно разбиране при правоприлагането, което е изключително важно от гледна точка на законността.

Необходими са следните изменения и допълнения на ЗЛП:
Прецизиране на разпоредбите по членове 1-5 от закона, което има редакционен общ характер с оглед по-голяма яснота на правните норми.
С отменянето на т. 2 и 4, съответно прецизиране на т. 7 от чл. 6, ще отпаднат заложени ангажименти на изпълнителният директор на АСП, които вече са изпълнени (конкретно чл. 6, т. 2 на основание § 6., ал. 1 от закона) или в частност вече урегулирани съобразно дейността и правомощията на ведомството, и ще се постигне по-голяма яснота на конкретни правни норми.
Съответни промени в относими разпоредби на Глава трета от ЗЛП ще уредят правото на достъп до лична помощ за селектиран кръг правоимащи лица, съобразно реалната нужда от предоставяне на грижата за най-зависимите и уязвимите. Ще се прецизират също правата на ползвателя по повод на предоставянето и ползването на личната помощ.
С нужните изменения в чл. 12 от закона ще се прецизират степените на зависимост от интензивна подкрепа за ползвателя от друго лице за реализиране на различни дейности в ежедневния живот, в резултат на което ще се определя броя часове за лична помощ на дневна фиксирана база. Така ще се постигне преодоляване на действащия субективизъм, породен от вариативността на заложения месечния брой часове в конкретни времеви рамки.
С промени в чл. 15 от закона ще се въведе прецизна норма за предоставяне на механизма лична помощ в случаите, когато ползвател има нужда от провеждане на лечение в чужбина и/или извършване на рехабилитационна услуга. По този начин при ясни правила лицето продължава да получава асистентската грижа, с което се осигурява непрекъсваемост на процеса и се обезпечава изпадането в подобни ситуации, без да се допуска излишна казуистика в практиката.
С допълнения в чл. 16 от закона ще се регулира хипотеза, според която предоставянето на лична помощ би могло да бъде прекратено - а именно случаите на невъзможност за продължаване предоставянето на помощта, поради липса на кандидат-асистент. Така няма да се предприемат административно-наказателни действия за отговорния орган, предвид наличието на обективни обстоятелства, независещи от него.
Необходимо е прецизиране на разпоредбата по чл. 17 от закона, с което ще се създаде възможност всички неуредени въпроси по прилагането му да бъдат делегирани за уреждане към Наредбата за включване в механизма лична помощ, издадена от министъра на труда и социалната политика.
С измененията и допълненията на Глава пета от ЗЛП ще се прецизират разпоредбите, свързани с ангажиментите на доставчиците на лична помощ по предоставянето на механизма, вкл. чрез синхронизиране възлагането на дейностите по личната помощ на частни доставчици на услуги, съобразно реда и условията на

Закона за социални услуги (предвид отменени относими разпоредби в Закона за социално подпомагане).
В Глава шеста от ЗЛП ще се прецизират текстовете, свързани с изискванията към асистентите на лична помощ за по-голяма адекватност при избора и насочването за оказване на подкрепата, респективно изискуемите документи от тях (чл. 25 и чл. 26 от закона).
Чл. 32 от закона ще се измени за регулиране на отчетната дейност на асистентите в случаите, когато са предоставяли лична помощ на ползвател при провеждане на лечение в чужбина и/или извършване на рехабилитационна услуга (обвързан с реда по чл. 15 от закона).
С промяната на чл. 33 от закона ще се регламентира финансовото обезпечаване на общините за администриране на личната помощ с цел постигане на устойчивост и по-добро качество.
Чрез допълненията по чл. 36, ал. 2 ще се оптимизира и подсили на контролната дейност на общините, в качеството на доставчици на лична помощ, в т.ч. посредством въвеждане на система за наблюдение и контрол на качеството на личната помощ.
Ще се въведе регламентация за преустановяване получаването на механизма лична при установени нарушения с прецизиране на разпоредбата по чл. 38 от закона.
Разпоредбите по чл. 40 и чл. 41 целят постигане на по-голяма яснота при прилагането на контролната дейност.
В ПРЗ от закона се въвеждат съответните норми при съблюдаване на индикативния график за влизане в сила и/или привеждане в съответствие с предложената нормативна промяна, както и за осигуряване на непрекъсваемост на процеса, вкл. по отношение на неприключилите административни производства, свързани с включването в механизма лична помощ.

5. Негативни въздействия:

5.1. Вариант на действие 1 „Без действие“:

Негативните въздействия за заинтересованите страни са следните:

Няма да бъде постигната целта за повишаване на автономността чрез прилагане на личната помощ, търсената и очаквана ефектност на законовата регламентация.

При избирането на Вариант на действие 1 „Без действие“ ще продължи прилагането на действащите регламентации, свързани с приетите недостатъчно обмислени подходи и нерационални решения, последици от създалата се от 2018 г. проблематика и ескалирало напрежение в обществото за очаквана реформа в социалната сфера с уредени права на всички хора с увреждания за достъп за лична помощ, същевременно въведено законово ограничение за предоставяне на асистентска грижа без доказана ефективност и устойчивост.

При продължаващо прилагане на действащите норми се пораждат сериозни рискове за планиране на финансовата рамка в областта на политиката за предоставяне на лична помощ на хора с увреждания.

Съобразно отчетните данни от АСП в периода от 01.04.2019 г. до момента се наблюдава прогресивен ръст на целевите стойности по личната помощ. Механизмът е тежко бреме за фиска на страната, особено като се вземат предвид обхвата на правоимащите и разхода за финансиране на оказаната подкрепа след 01.01.2021 г. (след изтичане на действието на нормата, лимитираща кръга ползватели и максималния брой часове за лична помощ). Отпадането на това законовото ограничение ще позволи на близо 670 000 български граждани с трайни увреждания, които към момента са обект на финансова подкрепа да бъдат потенциално включени в механизма и освен тях, следвайки законовата дефиниция за „хора с увреждания“, кръгът значително би се разширил. Следва да бъде отчетена и невъзможността за

намиране на трудовия пазар в страната на 670 000 асистенти минимум за обгрижване на дефинирания контингент потенциално нуждаещи се лица.

Избирането на този вариант на действие би оказало негативно влияние при упражняването на правата на хората с увреждания за получаване на необходимата асистентска подкрепа, освен това би породило допълнителна административна тежест и нецелево изразходване на бюджетни средства. Продължаващото имплементиране на нововъведения механизъм в българската практика нарушава принципа на солидарност на социалната система. Същевременно би създало риск за подпомагане на лицата, които безапелационно се нуждаят от асистентска грижа, поради разширения обхват на предоставяне на подкрепата.

Ще продължат да се прилагат неефективни механизми на предоставяне на личната помощ и последващия й контрол, което не предполага съблюдаване на качеството на оказаната грижа и не на последно място не възпрепятства евентуални злоупотреби и ситуации за изпадане в рисково състояние.

Ще продължи прилагането на неподкрепени административни дейности от общините, което поражда съмнения за качеството на подкрепата за гражданите.

Без да се прецизират конкретни разпоредби, във връзка с предоставянето и ползването на личната помощ, ще продължи разнопосочното тълкуване при правоприлагането, с което може да се допуснат нарушения от гледна точка на законността.

5.2. Вариант на действие 2 „Приемане на предложения проект на акт“:

При този вариант на действие не се предвиждат негативни въздействия за нито една от заинтересованите страни, а именно: служителите на дирекциите за „Социално подпомагане“, както и за хората с увреждания, които ползват предоставяната от АСП и нейните териториални структури социална подкрепа.

Приемането на предложения проект на акт ще гарантира прилагането на нововъведения механизъм по оптимален ред, ясни и прецизни процедури и осигуряване на нужната подкрепа за потенциалните ползватели, съобразно реалните им нужди за социално включване в общността чрез изпълнението на дейностите, които ги възпрепятстват, поради наличието на функционални ограничения.

Ще се обезпечи подкрепата с целево предназначение с цел ефективност и устойчивост на изразходването на средствата от държавния бюджет.

Ще се създаде възможност за планиране и адекватно актуализиране за целите на бюджетирането с оглед на обстоятелството, че личната помощ се финансира от държавния бюджет, чрез бюджета на МТСП. Ще се подобри процеса по анализирането на данните, вкл. отчетната дейност и проследяването на резултатите, предвид на координацията между пряко ангажираните в процеса страни – АСП и общините.

Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

6. Положителни въздействия:

6.1. Вариант на действие 1 „Без действие“:

При неприемане на проекта на акт се очертават отрицателни въздействия върху заинтересованите страни и продължаваща практика с неясни и/или противоречиви бъдещи тенденции, която би нарушила дейностите в добре функциониращата,

изградена при ясни правила, социална система в подкрепа на уязвимите групи.

6.2. Вариант на действие 2 „Приемане на предложения проект на акт“:

Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

При този вариант на действие ще има положителни въздействия за заинтересованите страни, посредством създаване на обективен механизъм за преодоляване на създадените затруднения и обезпечаване на правата на хората с увреждания на лична помощ, както и прецизно изпълнение на нормативно регламентираните дейности и процеси.

Необходимите изменения и допълнения в ЗЛП ще отговорят на идентифицираните предизвикателства в областта на личната помощ за хора с увреждания, като се осъществи:

- Дефиниране на конкретен кръг правоимащи за достъп до личната помощ, съобразно реалната нужда на оказване на асистентска грижа за най-нуждаещите се и уязвими лица.
- Прецизиране на степените на зависимост, обвързани с определяне на брой часове за лична помощ на фиксирана дневна база, прилагайки диференциран подход според конкретния случай, съобразно зависимостта от интензивна подкрепа за ползвателя от друго лице за реализиране на различни дейности в ежедневния живот.
- Прецизиране на относимите регулации за повишаване на качеството на механизма лична помощ с оглед подобряване на автономността на ползвателите, както и засилване на контрола за превенция на риска от злоупотреби чрез въвеждането на ангажимент за кметовете на общини при упражняването на контрол да извършват наблюдение за качеството на личната помощ.
- Оптимизиране на контролната дейност чрез регламентация за преустановяване получаването на механизма при установени нарушения.
- Гарантиране на финансово обезпечаване на общинските администрации с оглед оптимизиране на административните и оперативни процеси и постигане на устойчивост и по-добро качество на предоставяната подкрепа.
- Прецизиране на изискванията към асистентите, предоставящи механизма.
- Въвеждане на норма за предоставяне на механизма лична помощ в случаите, когато ползвател има нужда от провеждане на лечение в чужбина и/или извършване на рехабилитационна услуга. По този начин при ясни правила лицето продължава да получава асистентската грижа, с което се осигурява непрекъсваемост на процеса.
- Прецизиране на съществуващи разпоредби, с цел правилно разбиране при правоприлагането, което е изключително важно от гледна точка на законността.

7. Потенциални рискове:

Не се идентифицират съществени рискове от приемането на промяната.

Би могло единствено да се допусне известно „изкуствено“ напрежение сред националните граждански инициативи, работещи в областта на хората с увреждания, следвайки разнопосочните им искания и интереси, довели до приемането на новата

уредба и провокациите от 2018 г.

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

☐ Ще се повиши

☐Ще се намали

☒Няма ефект

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

С проектът на ЗИД на ЗЛП не се създават нови и не се засягат съществуващи регулаторни режими и услуги. Прецизират се процедурите по предоставяне на лична помощ за хората с увреждания.

9. Създават ли се нови регистри?

Не.

Когато отговорът е „да", посочете колко и кои са те.

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?

☐ Актът засяга пряко МСП

☐ Актът не засяга МСП

☒ Няма ефект

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

☐ Да

☒ Не

12. Обществени консултации:

Проектът на акт, заедно с останалите относими документи, ще бъде публикуван на Портала за обществени консултации на Министерски съвет и на интернет страницата на МТСП („Документи" - „Проекти на нормативни актове") за получаване на предложения и становища за срок от 14 дни.

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

☐ Да

☒ Не

Моля посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 8.1 и 8.2, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Име и длъжност: Елеонора Пачеджиева – директор на дирекция „Политика за хората с увреждания, равни възможности и социални помощи“

Дата: ..06..11.....2020 г.

Подпис:

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
№ 04-12-248
СОФИЯ 09.11.2020

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх.№ 04-12-104/2020
/моля цитирайте при отговор/

ДО
Г-ЖА МИЛЕНА ПЕТРОВА
ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСТВО НА
ТРУДА И СОЦИАЛНАТА
ПОЛИТИКА

На Ваш рег. № 9101-61/04.11.2020 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПЕТРОВА,

В отговор на Ваш рег. № № 9101-61/04.11.2020 г. Ви изпращам справка за съответствие на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ с Конвенцията за правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека.

ПРИЛОЖЕНИЕ – Съгласно текста.

9.11.2020 г.

X

проф. Николай Проданов
зам.министър
Signed by: Nikolay Stanev Prodanov

1040 София, ул. "Славянска" №1
тел.: 02/ 92 37 555, факс: 02/ 987 00 98
www.justice.government.bg

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 04-12-104/20
/моля цитирайте при отговор/

СПРАВКА

ОТНОСНО: Съответствие на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ с Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа и с практиката на Европейския съд по правата на човека, съгласно чл. 28, ал. 3 от Закона за нормативните актове

В отговор на Писмо изх. № 9101-61 от 04.11.2020 г. на Министерство на труда и социалната политика във връзка с Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ и на основание чл. 28, ал. 3 от Закона за нормативните актове, въвеждащ изискване за изготвяне на справка за съответствие на проекта на закон с Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи и практиката на Европейския съд по правата на човека, Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека“ изразява становище, че предложеният проект на закон **не създава нормативни предпоставки за противоречие** с разпоредбите на Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи и практиката на Европейския съд по правата на човека.

9.11.2020 г.

X

проф. Николай Проданов
заместник-министър на правосъдието
Signed by: Nikolay Stanev Prodanov

С П Р А В К А
ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА БЕЛЕЖКИТЕ, ПРЕДЛОЖЕНИЯТА И КОНСТАТАЦИИТЕ, ПОЛУЧЕНИ ПРИ ОБЩЕСТВЕНОТО ОБСЪЖДАНЕ ПО РЕДА НА ЧЛ. 26, АЛ. 3 ОТ ЗАКОНА ЗА НОРМАТИВНИТЕ АКТОВЕ НА ДОКУМЕНТИ ОТНОСНО ПРОЕКТ НА РЕШЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЛИЧНАТА ПОМОЩ

Участник в общественото обсъждане	Предложение/Мнение	Приема/ не приема предложението	Мотиви
1	2	3	4
strategy.bg 05 ноември 2020 г. 13:10:37 ч. Весела Одаджиева Национална гражданска инициатива „Системата ни убива всички“ СДРУЖЕНИЕ ОБЩНОСТ МОСТОВЕ	становище по проекта Със становището ни по проекта за ЗИД на ЗЛП можете да се запознаете тук: https://drive.google.com/file/d/1XqVfPFiFF0ky8UmCIaU9iOeaElCCpeB3/view?usp=sharing Във връзка с предоставения за обществено обсъждане проект за изменение и допълнение на закона за личната помощ имаме следните предложения: 1. Предлагаме в § 3. от ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ на закона изречението „До 31 декември 2020 г“ да се измени както следва: „До 31 декември 2021 г“ И да отпадне създаването на нова ал.2 към чл. 8 Не можем да се съгласим с предложението за предоставяне на лична помощ само на хора с трайни увреждания с определена ЧП, тъй като това противоречи изцяло на идеята за	Не се приема Не се приема	Регламентацията на правото на достъп до лична помощ само на конкретен кръг потенциални бенефициенти, в унисон с присъщото предназначение на социалната политика за оказване на подкрепа за най-нуждаещите се, което предполага превенция от социална зависимост, недопускане на злоупотреби

личната помощ, за която се борим от години. Настоявахме личната помощ да се определя спрямо индивидуалните потребности на ЧУ от такъв вид подкрепа, да не е обвързана с % от ЕР на ТЕЛК, тъй като всички сме наясно, че ТЕЛК не оценява адекватно възможностите на хората с увреждания и техните потребности. В НМЕ няма конкретни и ясни критерии за определяне на ЧП на ХУ и това води до субективно оценяване на тази потребност. Ограничавайки обхвата на ЗЛП за постоянно единствено до хората с право на ЧП, съгласно ЕР на ТЕЛК, законът отново се бетонира като инструмент за допълнително финансиране на калпак, а индивидуалната оценка почти напълно се обезмисля. Освен това извън обхвата на механизма остават хора, които имат нужда от подкрепа именно за да участват ефективно в обществения живот, да се образоват, да се развиват, да работят, за да са пълноценни граждани. Не бива да се допуска механизмът за ЛП да подкрепя единствено хората с най-тежки увреждания, голяма част от които реално имат нужда от обгрижване, а не от подкрепа за да водят независим живот, защото по точи начин се допуска противоречие с основните принципи на закона, заложени в чл. 2, а именно: Чл.

и рискове за системата, е целесъобразна и необходима, съобразно ясни критерии за определяне на потребността от интензивна грижа при прилагане на механизма.

Разширяването на обхвата на ползвателите до всички хора с увреждания в Република България крие значителни рискове за безпроблемното функциониране на социалната система без действително доказана ефикасност на оказваната подкрепа. Подобен максималистичен подход за България практически не е реализуем, преди всичко поради липсата на човешки ресурс, който да предоставя нелимитирана асистентска подкрепа на всички лица с медицински документ за наличие на определено увреждане, както и предвид макроикономическата конюнктура и бюджетни възможности.

2. Законът има за цел чрез осигуряване на лична помощ да подпомогне хората с увреждания да упражняват основните си права, да имат възможности за избор, независим живот, активно включване и участие в обществото и достъп до услуги и дейности. Отлагането с още една година на премахване на ограничението на обхвата на закона ще даде възможност за по-задълбочен анализ на ползване на механизма за период по-дълъг от година, след изчистване на първоначалните проблеми с неговото прилагане. В същото време ще даде възможост за анализ и на по-голяма база данни от извършените индивидуални оценки на потребностите на ХУ и респективно планиране на необходими ресурси на база на реални данни. Промяната и прецизирането на методиката за оценка на необходимостта от лична помощ също ще даде своето отражение върху адекватността на оценките.

пет 6.11.2020 00:47 Кристина Николаева Председател на Сдружение „Защита на правата на хората с аутизъм в България“	Законът за личната помощ (ЗЛП) бе приет в резултат на протестите на майки на деца с увреждания през 2018 г. и влезе в сила през 2019 г. Философията, залегнала в закона е, че хората с увреждания имат същите права като Вас. Недопустимо е наличието на увреждане да е основание за отнемане на права или невъзможност за упражняването им. Личната помощ се явява инструмент, даващ възможност на човека с увреждане да упражнява правата си, да постига възможно най-независимо съществуване, да бъде икономически активен и да участва в обществения живот. В този смисъл, личната помощ е инвестиция на обществен ресурс в развитието на човека с увреждане, чиято възвръщаемост в обществото ще се получи чрез активното му включване в социалния и икономически живот. Основни принципи, залегнали в ЗЛП са: 1. Равнопоставеност и зачитане на правата и достойнството на хората с увреждания; 2. Справедлив подход при оценяване на потребността от лична помощ; 3. Зачитане на волята на човека с увреждане, изразяващо се в гарантирането на правото на човека с увреждане сам да управлява личната си помощ; 4. Недопускане на дискриминация.	Изложените констатации, съответно предложения, не се приемат	Съгласно разпоредбите на Закона за нормативните актове, Законът е нормативен акт, уреждащ обществени отношения, които се поддават на трайна уредба, според предмета или субектите на правото. С проекта на акт е осъществена ясна регламентация по отношение на обхвата от правоимащи

Част от предложените промени в проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ, не само че нарушават гореизброените принципи на ЗЛП, но и подменят философията му.

1. Считаме за неуместно в Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ на ЗЛП „хора с увреждания“ да се подмени с „ползватели“. В общите положения на всеки един закон трябва ясно и еднозначно да се определят неговите обхват, цели, какви обществени отношения, урежда и кои са правните субекти към които е насочен. Подмяната на „хора с увреждания“ не дава представа за нито едно от гореизброените.

2. Категорично сме против предложеното заличаване на второто изречение в чл. 3 от ЗЛП: “Механизмът гарантира възможност на хората с увреждания да изберат от кого, кога, къде и по какъв начин да се осъществят дейностите.”. Подобно предложение говори за явно незачитане на волята на човека с увреждане и отнемането на правото му сам да управлява личната си помощ. Подчертаваме още веднъж, че личната помощ е инструмент, чрез който човека с увреждане получава възможност да ползва правата си. Абсурдна е мисълта, че някой друг, а не човекът с увреждане ще реши, по какъв лица, към който е насочен механизма лична помощ, съобразно заложени критерии за определяне на потребността от интензивна грижа от друго лице за реализиране на различни дейности в ежедневния живот въз основа на четири степени на зависимост, с оглед постигане на целесъобразност.

С предложените промени не се ограничава волята на човека с увреждане, предвид че съгласно действащите разпоредби и с приемането на новите норми *механизмът лична помощ ще се основава на гарантирана от държавата финансова подкрепа, индивидуалните потребности и личния избор на ползвателя.*

Разширяването на обхвата на ползвателите до всички хора с увреждания в Република България крие значителни рискове за безпроблемното функциониране на социалната система без действително доказана ефикасност на оказваната подкрепа. Подобен

начин, кога, как и кой ще му помогне да упражнява правата си.

Настояваме да отпадне §3 от проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ .

3. Категорично сме против ограничаването на правото за ползване на лична помощ въз основа на експертно решение на ТЕЛК според вида и степента на увреждането и наличието на определена чужда помощ. Такова обвързване бе оправдано през първите две години от действието на ЗЛП, с оглед на това да се даде възможност на МТСП и правителството да организират и осигурят ресурсната му обезпеченост при влизането му сила за всички правоимащи.

Трайното ограничаване на правоимащите чрез ЕР на ТЕЛК е необосновано, неоснователно и дискриминационно. Според чл. 62 от Наредбата за медицинската експертиза, видът и степента на увреждането се определя въз основа на медцинска документация, даващи представа за функционалното състояние на заболелия орган и организма като цяло:

„Чл. 62. Видът и степента на увреждането/степента на трайно намалената работоспособност се определят въз основа на подробна клинико-експертна анамнеза, задълбочен клиничен преглед, насочени

максималистичен подход за България практически не е реализуем, преди всичко поради липсата на човешки ресурс, който да предоставя нелимитирана асистентска подкрепа на всички лица с медицински документ за наличие на определено увреждане, както и предвид макроикономическата конюнктура и бюджетни възможности.

Предложените текстове не приравняват личната помощ със социална услуга, а липсата на кандидат-асистенти е възможна хипотеза за временно отлагане на упражняване на правото на заявителя до намирането на асистент. Освен това се предлага доставчикът на лична помощ да има ангажимент да поставя и други изисквания към асистентите, в зависимост от потребностите на ползвателя, в случай че е необходимо той да му предложи асистент.

Предложената промяна в Закона за адвокатурата, който в частност урежда

	лабораторни и функционални изследвания и данните от наличната медицинска документация, даващи представа за функционалното състояние на заболелия орган и организма като цяло. Очевидно е, че видът и степента на увреждането не дават представа за потребностите от лична помощ. Често се срещат случаи, при които хора с над 50% вид и степен наувреждане (според определението в ЗХУ на „хора с трайни увреждания“) са абсоютно самостоятелни и не се нуждаят от лична помощ и обратното, хора с под 50% вид и степен на увреждане са с ограничени възможности да ползват правата си без допълнителна подкрепа, осигурена от ЗЛП. Единственият справедлив и недискриминационен начин за определяне на потребността, а от там и правото на ползване на лична помощ, е инивидуалната оценка на потребностите от лична помощ. Настояваме да отпадне промяната на „човек с увреждане“, „хора с увреждание“ и „дете с увреждане“ със, съответно „човек с трайно увреждане“, „хора с трайни увреждания“ и „дете с трайни увреждания“. Конкретно настояваме да отпаднат тези промени, предвидени в проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ: §7 т.1 и т.2, §10, §12 т.1, §13 т.1, §35.	придобиването и загубването на адвокатски права, променя философията на чл. 5 от същия, и не е предмет на регулация на проекта на акт.

4. Не приемаме промяната на чл. 12 от ЗЛП с текста от §11 от проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за лична помощ. Предложената промяна фиксира в закона тавани на отпусканите часове лична помощ, чиито размер по никакъв начин не е обоснован с оценката на реалните индивидуални потребности от брой часове лична помощ. Единственият възможен мотив за въвеждането на такива тавани в ЗЛП е ограничаване на бюджетните разходи за сметка на качеството на живот на хората с увреждания. За нас това е крайно неприемливо, особено имайки предвид неразумното и неефективно пилеене на обществен ресурсс по други направления. Тази промяна отново демонстрира незачитане на волята и правото на човека с увреждане сам да управлява личната си помощ. Нашата позиция е, че правилният подход е този, при който въз основа на индивидуалната оценка на потребностите се определя брой часове лична помощ за календарен месец, а управлението на личната помощ (в случая кога и по колко часа на ден ще бъде ползвана) е неизменно право на човека с увреждане и зависи от неговата воля.

5. Приемаме, че е възможно в даден момент в дадено населено място да няма кандидат-асистенти, но

категорично не приемаме в този случай ангажиментите на кмета (респ. общината), АСП и МТСП да приключат с уведомяване на заявителя (респ. човека с увреждане), че не може да му бъде предоставена лична помощ поради липса на кандидат-асистенти (§13 т. 2). Не приемаме и липсата на какдидат-асистенти да бъде основание за прекратяване на личната помощ (§ 15 т.2). Липсата на кандидат-асистенти може да бъде единствено основание за отлагане на упражняване на правото на заявителя, до намирането на кандидат-асистент. В случая е нужно в ЗЛП да се регламентират процедура и отговорностите по намиране на кандидат-асистент. В противен случай се влиза в конфликт с чл.26 от ЗХУ: „Чл. 26. (1) Заключенията и направленията, определени в оценката по чл. 20, са задължителни за всички органи и организации, отговорни за реализиране на правата на хората с увреждания.“

6. Категорично сме против личната помощ, регламентирана в ЗЛП да се приравнява на социалната услуга асистентска подкрепа, регламентирана в ЗСУ. Философията и целите на личната помощ, регламентирана в ЗЛП е приемането на човекът с увреждане като пълноправен гражданин, които има нужда от подкрепа, за да упражнява правата си.

Личната помощ не се свежда предимно с подкрепа в самообслужването или обргрижване на човека с увреждане в домашна среда. Личната помощ се управлява от човека с увреждане – той решава, къде, как и за какво ще ползва тази подкрепа. Асистентската подкрепа, регламентирана в чл.93 от ЗСУ изброява само 5 типа дейности, за които може да се ползва тази услуга, като повечето от тях са дейности, които се извършват в домашна среда. Въпреки, че в чл. 17 (3) се посочва, че предоставянето на асистентска подкрепа на потребителите на тази услуга не се ограничава само до тяхната домашна среда, определението на асистент в §1 т. 22 допълнителните рапоредби на закона изрично посочва, че асистента извършва услугите си в домашна среда „"Асистент" е лице, полагащо почасови грижи в домашна среда за лица с трайни увреждания или лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване с цел подкрепа за самообслужване, движение и придвижване, промяна и поддържане на позицията на тялото, изпълнение на ежедневни и домакински дейности и комуникация, като за положената грижа получава възнаграждение.“ Считаме, че асистенската подкрепа в ЗСУ е регламентирана противоречиво и повърхностно. Поради тези причини, настояваме §17 т. 1 от проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ да се промени, като след

последното изречение на т. 1 изрично се добави изречението „Изпълнението на дейностите по предоставяне на лична помощ се извършват по Закона за личната помощ“.

7. Не приемаме предложението за промяна на чл. 25 от ЗЛП, записани в §22 т.2 от проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ. Добавянето на нова алинея (2) към член 25 на ЗЛП, в която нормативно се регламентира правото на доставчика да поставя и други изисквания към асистентите по своя преценка е необосновано и логически не издържано. Този текст е в разрез с един от основните принципи, залегнали в ЗЛП - гарантиране на правото на хората с увреждания сами да управляват личната си помощ. Това ще рече те сами да избират асистента си , а когато не са в състояние на извършат такъв избор, той се избира от техия родител, настойник или попечител. Чрез този текст за пореден път се демонстрира незачитане на волята на хората с увреждания и отнематено им на вече дадени права. Предложената промяна е предпоставка за допускане на субективизъм и умисъл от страна на доставчика на социални услуги спрямо човекът с увреждане. Например доставчикът може по чисто субективни причнини да прецени, че за

потребностите на човека с увреждане е нужно неговия асистент да отговаря на определени, според личната преценка на доставчика, изисквания. Такъв асистент може да се окаже напълно неподходящ за човека с увреждане. Липсва механизъм за оспорване на тази „лична преценка“ на доставчика.

Далеч по приемливо би било, императивният характер на личната преценка на доставчика относно поставянето на други, допълнителни изисквания към асистентите, съобразно потребностите на човека с увреждане е да се замени с пожелателен, т.е. вместо доставчика „да поставя“ други изиквания, той може да предложи на човека с увреждане да му се предостави асистент, който отговаря на въпросните изисквания. Човекът с увреждане може а приеме или откаже това предложение. Но дори и така да беше формулиран този текст, не виждаме резон в изричното му регламентиране в ЗЛП.

Поради това настояваме да отпадне точка 2 от §22 от проекта на Закона за изменение и допълнение на Закона за лична помощ.

8. С оглед на регулиране на обществените отношения по повод включване в правния механизъм по предоставяне на лична помощ е необходимо да се направят промени в нормативни актове, регламентиращи

	упражняването на свободни професии, изискващи предварителна регистрация определена със съответния акт. Конкретният казус, за който бяхме информирани, касае Закона за адвокатурата, но е възможно да има и други подобни. Предвид естеството на работа на свободна практика и факта, че лицето което е регистрирано като упражняващо тази свободна професия (адвокат) я извършва за своя сметка и не е обвързано с работно време, следва да не е пречка за сключването му на трудов договор за заемане на длъжността личен аситен по ЗЛП. Също така не намираме основание да се смята, че възниква конфликт на интереси, когато лице, упражнява тази свободна професия и длъжността личен асистен, особено когато се касае за родител, настойник или попечител на лицето с увреждания. Поради това, считаме за редно в Преходни и Заключителни разпоредби на Закона за личната помощ да се добавят параграф със следния текст: В края на текста на чл. 5, ал. 2, т. 3 от Закона за адвокатурата (Обн. ДВ. бр.55 от 25 Юни 2004г.) се добавя „или заема длъжността личен асистен по реда на Закона за личната помощ“.		
05.11.2020 г. Омбудсман на Република България	Обръщам се към Вас във връзка с проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната	Няма конкретни предложения по проекта на акт.	Представените въпроси и констатации са обсъдени и взети под особено внимание.

помощ, публикуван за обществено обсъждане на 23.10.2020 г. С оглед функциите и задълженията на омбудсмана на Република България и постъпилите през годините многобройни жалби от граждани с увреждания и от техните близки и роднини, асистентската подкрепа в България и нейната уредба е на вниманието на институцията на омбудсмана. Омбудсманът винаги е отбелязвал, че асистентската подкрепа следва да бъде предоставяна при спазване на принципите за устойчивост, гъвкавост, достатъчно финансова осигуреност, предвидимост, с ясни и единни критерии за извършване на адекватна индивидуална оценка на потребностите и с право на хората с увреждания сами да избират и управляват личните си асистенти. В този смисъл са и Коментар № 5 от 2017 г. на Комитета за правата на хората с увреждания по чл. 19 от КПХУ и Заключителните наблюдения и препоръки относно първоначалния доклад на България по прилагането на КПХУ на Комитета от 21 септември 2018 г. (Параграф 40).

Законът за личната помощ е резултат на консенсус на заинтересованите страни през 2018 г., като с него се търсят решения и отговори на проблемите с асистентските услуги до 2018 г. и

изпълнение на международните стандарти за този вид грижи за хората с увреждания, в невъзможност за самообслужване. Макар и важна стъпка по пътя на осигуряване на правото на хората с увреждания на независим живот и включване в общността, от постъпващите жалби в институцията през 2019 г. и 2020 г. се констатират проблеми при прилагането на нормативния акт. Проблемите са описани в Годишния доклад на омбудсмана за 2019 г., внесен в Народното събрание на 31 март тази година. Накратко, това са:

• Неравното третиране по повод изискването за отказване от добавката за чужда помощ, тъй като всички ползватели на лична помощ се съгласяват добавката да се превежда в Агенцията за социално подпомагане независимо от обстоятелството, че някои от тях може да ползват само по два часа на ден, а други - по 8 часа, някои са самотно живеещи, с ниски пенсии, и нямат членове от семейството, които да им бъдат лични асистент, а други - имат. По такъв начин интензитетът на подкрепа от държавата е различен за ползвателите с различен брой часове.

• Затрудненията на самотни граждани, в малки населени места, които отговарят на условията на Закона

за личната помощ, да си намерят личен асистент, който да ги обгрижва. Независимо от усилията и на общините по места, някои граждани остават без асистентска подкрепа за дълъг период.

- Броят часове лична помощ, който се определя в индивидуалната оценка на потребностите по отношение хората с психични заболявания, които обаче имат запазена двигателна активност.

Констатациите ми са, че с настоящия проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ, публикуван за обществено обсъждане на 23.10.2020 г., не се предлага разрешаване на гореописаните проблеми.

Предлагат се изменения в разпоредби, някои от които създават предпоставки за нарушаване на правата на нуждаещи се граждани с увреждания и техните семейства. Основните са:

Ограничаването на обхвата на ползвателите и броя на часове за ползване на личната помощ

Ограничаването на обхвата на ползвателите на личната помощ само до хора с трайни увреждания, с право на чужда помощ, създава риск от оставяне на нуждаещи се граждани без какъвто и да било достъп до асистентска подкрепа за определен период от време. Касае са за гражданите, които са били

	освидетелствани от органите на медицинската експертиза, но без да им е определено право на чужда помощ или към момента на освидетелстването им състоянието не е налагало определянето на такъв вид подкрепа. При влошено състояние, обуславящо ползването на асистентска подкрепа, при евентуално приемане на предложението за текст на чл. 8, ал. 2, тези лица ще бъдат лишени от възможност да получат помощ както по Закона за личната помощ, така и по Закона за социалните услуги. Следва да се подчертае, че в чл. 93, ал. 2 от Закона за социалните услуги е ограничен обхватът на асистентската подкрепа до граждани в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, които нямат определена по съответния ред степен на намалена работоспособност; както и до деца с трайни увреждания и пълнолетни лица с трайни увреждания с определена чужда помощ, които не ползват асистентска подкрепа, помощ за осигуряване на асистентска подкрепа или за които не се получава помощ за грижа в домашна среда по реда на друг закон. Граждани, които са освидетелствани от ТЕЛК/НЕЛК, но са без определена чужда помощ, включително тези, които са в „надтрудоспособна възраст“, могат да бъдат са оставени без каквато и да било възможност за ползване на		

асистентска подкрепа до явяването им пред органите на медицинската експертиза. Необходимо е да се обърне внимание на обстоятелството, че в огромната част от случаите издаването на експертното решение от ТЕЛК/НЕЛК отнема значително време, което понякога достига и до над половин година при обжалване. Това може да се окаже фатално за граждани, които нямат близки и роднини или достатъчно средства да заплащат за помощ на свободно договаряне. В сходна ситуация са оставени в момента и гражданите, които са в надтрудоспособна възраст, в невъзможност за самообслужване, но по една или друга причина притежават експертни решения от органите на медицинската експертиза при по-ранни явявания и са без определена чужда помощ. Тези нуждаещи се са лишени от достъп до Националната програма „Предоставяне на грижи в домашна среда“. Следва да се обърне внимание и на факта, че има хора, чието здравословно състояние е изключително тежко и тези хора имат доказани потребности от подкрепа над 8 часа, включително и в почивните дни. Оставянето на ограничението за не повече от 8 часа подкрепа на ден ще лиши тези хора от жизненонеобходимата им грижа. Като

омбудсман смятам, че в Закона следва да бъде предвидена възможност граждани в подобно положение да получават помощ, съобразно действителните им потребности.
Публичността на указанията на Агенцията за социално подпомагане
Не е ясно при евентуалното отпадане на чл. 6, т. 2 от Закона за личната помощ как ще се гарантира предотвратяване на неправилното тълкуване и прилагане на разпоредби на Закона за личната помощ и на наредбата по чл. 17 от общинските администрации в страната и осигуряване на интересите на заинтересованите граждани. Важна мярка за защитата на правата на гражданите в действащата разпоредба на чл. 6, т. 2 от Закона за личната помощ е изискването за публичност на издадените методически указания за предоставянето на лична помощ. С отпадането на текста съществува риск за ограничаване на информираността на хората с увреждания и техните права, както и за субективно отношение на общински администрации към определени граждани с увреждания и кандидатите за лични асистенти.
Възможностите за ползване на механизма лична помощ от чужди граждани
Предложението за изменение в чл. 10, съгласно което чуждите граждани,

които имат право на лична помощ, следва освен да отговарят на условията за определяне на степента на трайно намалена работоспособност или видът и степента на увреждане по реда на действащото законодателство в Република България, но и да „и попадат в обхвата по чл. 8 и по чл. 9.“ Текстът може да доведе до ограничаване на възможностите на чужди граждани за включване в механизма, тъй като голяма част от тях може и да не отговарят на изискванията за получаване на пенсия в България и следователно - на добавка за чужда помощ. Още повече, дори да е определено право на чужда помощ в експертното решение, ако гражданинът няма право на добавката за чужда помощ, от предложенията не става ясно как нуждаещият ще бъде включен в механизма и как ще бъде определено заплащането на възнаграждението на асистента.

Определените степени на зависимост от интензивна подкрепа от друго лице

В определените четири степени на зависимост от интензивна подкрепа не е конкретизирано дали става въпрос за работни дни или може и през почивните дни. Не е ясно как се процедира за оказваната лична помощ през почивните дни и как ще бъде осигуряван заместник на асистента по

време на отпуск или болничен.
Липсата на яснота създава предпоставки за субективно тълкуване и прилагане от отговорните органи и за нарушаване на правата на нуждаещите се граждани с увреждания и на техните асистенти.
Съществен проблем е и твърдото фиксиране на броя часове в четирите степени (2, 4, 6 и 8 часа), като по този начин хората с увреждания, които имат потребности от 3, 5 или 7 часа, могат да бъдат сериозно ощетени. Отнемането на възможността за предоставяне на реалния брой часове, определени съобразно потребностите на гражданина с увреждания, създава предпоставки за нарушаване на правата на нуждаещите се граждани. Предоставената неограничена възможност на доставчиците на личната помощ да въвеждат допълнителни изисквания спрямо кандидатите за лични асистенти
В чл. 25, ал. 2 е отбелязано, че „доставчикът на лична помощ може да поставя и други изисквания към асистентите по своя преценка, в зависимост от потребностите на ползвателя.“ Този текст оставя твърде широки възможности за субективно прилагане от доставчика и въвеждане на допълнителни и излишно натоварващи асистентите изисквания. Следва да се подчертае, че едно от основните изисквания на чл. 19 от Конвенцията на

ООН за правата на хората с увреждания и на Коментар № 5 на Комитета за правата на хората с увреждания е възможността хората с увреждания сами да избират личните си асистенти. Предложеният вариант на текст, без осигуряването на механизми на засегнатите граждани за защита спрямо неправомерни действия и въвеждането на неоснователни изисквания от доставчиците, означава на практика ограничаване на избора на хората с увреждания и нарушение на основните принципи на чл. 19 от Конвенцията за правата на хората с увреждания. Осигуряване на възможност за прехвърляне на средствата за администриране на механизма лична помощ при възлагане на дейностите на доставчик на социални услуги. В предложения текст на чл. 33, ал. 2 от проекта е отбелязано, че за администриране на механизма лична помощ на общината се предоставят средства в размер на 3 на сто от средствата за финансиране по ал. 1. Текстът в настоящата му редакция е неясен относно възможностите за прехвърляне на средствата за администриране на механизма лична помощ при възлагане на дейностите на доставчик на социални услуги с издаден лиценз да предоставя специализираната социална услуга асистентска подкрепа,

	съгласно Закона за социални услуги. Изразявам увереност, че представените въпроси ще бъдат обсъдени и взети предвид при създаване на окончателния вариант на проекта на Закона за изменение и допълнение на Закона за личната помощ.		
пет 6.11.2020 16:49 Национална гражданска инициатива „Системата ни убива“	След публично оповестеният анализ и оценка на МТСП за Закона за личната помощ, известен още, като „Законът на майките'', се оказва, че той не обслужва само майките на деца с увреждания. Става ясно, че законът действа и че обслужва едва 8% деца и 92% възрастни хора с увреждания, като 40% са хора над 65 годишна възраст, т.е нямат майки които да ги обслужват. Това е доказателство, че когато законът беше замислян като такъв, е мислен за всички, а не за решаване на частни казуси. Към момента през Закона за личната помощ, официално се подкрепят 31556 човека, което прави около една трета от правоимащите близо 88000 хора с увреждания с ТЕЛК с ЧП. Голяма част от тези правоимащи, не са заявили в самооценката си потребност от лична помощ. Това е доказателство, че не всеки с експертно решение, в което е разписано, че има право на чужда помощ, има истинска нужда от такава. Без да отваряме	Няма конкретни предложения	

голямата тема, доколко ТЕЛК справедливо оценява всеки човек по отделно, за нас, а и за цялото общество е ясно, че има много хора, които изпитват неистова нужда от чужда помощ, а ТЕЛК не им я дава. Затова ЗЛП е предвидил, че тези хора могат да се получат индивидуална оценка и да докажат необходимостта си от лична помощ, без оглед на това, какво пише в ТЕЛК-решението им. По този начин се въвежда известна справедливост, на която много хора от години се надяват. Това може да се случи, когато Законът остане във вида, в който е приет първоначално, нещо за което, ние, майките от'' Системата ни убива'' ще настояваме със всички сили и средства. Ще опровергаем публично всички твърдения, че законът е ненужен, зле разписан и скъп за бюджета и данъкоплатеца.

АНАЛИЗ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯТА ЗА ПРОМЕНИ:

1. ГЛАВА ПЪРВА – ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1.1. Промените заличават термина "хора с увреждания" и се заменя с "ползватели." В ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ на всеки закон, ясно и недвусмислено се регламентира неговата цел и насоченост. Така Законът за лична помощ става Закон за ползватели, а Конвенцията за правата на хората с

увреждания (от която произтича и ЗЛП) може да се промени на Конвенция за правата на ползватели, стига да го поискаме.

1.2. В чл.3. се заличава една от основните цели на сега действащия ЗЛП – механизмът гарантира възможност на хората с увреждания да изберат от кого, кога, къде по какъв начин да се осъществят дейностите – което е посегателство над основната цел на закона, да предостави възможност за оказване на адекватна подкрепа при всеки един отделен казус.

2. ГЛАВА ВТОРА – ОРГАНИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ЛИЧНА ПОМОЩ

2.1. Чл.6, /7/ – "осъществява и други правомощия, предвидени в закона" става "осъществява и други правомощия, предвидени в закон". Закони у нас много, това е ЗЛП.

3. ГЛАВА ТРЕТА – ПОЛЗВАТЕЛИ НА ЛИЧНА ПОМОЩ

3.1. В Чл. 8 /1/ Законът определя като ползвател на лична помощ" човек с увреждане". Промяната предлага ползвател да е "човек с ТРАЙНО увреждане". Според ЗХУ човек с трайно увреждане е този, на когото медицинската експертиза е установила степен на увреждане 50% и над 50% функционален дефицит. Т.е. ЗЛП изцяло се обвързва с решенията на

корумпирания и архаичен ТЕЛК. Борбата 2018 г. бе, помощ да получат всички хора с функционален дефицит, чийто живот и достойнство зависят от лична грижа, защото обществената оценка за експертните решения бе и още е, че те са неадекватни, необективни и несправедливи. За нас като организация е ясно, че промени в оценката на хората с увреждания, е наложително и необходимо обстоятелство, за да може истинските хора с увреждания да получат адекватна и пълноценна подкрепа. Към момента това не се случва и общественият ресурс се разходва в най-различни посоки, без да достига до хората, които истински се нуждаят от солидарната помощ на обществото.

3.2. В чл. 8 изцяло се предлага нова алинея 2, т.1,2,3 и се поставят изискването ползвателят да има определена ЧУЖДА ПОМОЩ, с което се въвежда и узаконява правилото действащо до отложения старт на закона – от 1ануари 2021г. Така се приема, че ЗЛП трябва да действа с ограничения. Това е недопустимо! Бетонира се решаващото становище на една от най-корумпираните структури в държавата - ТЕЛК. Подменя се философията и целта на ЗЛП – подкрепа за хората с увреждания, които имат нужда от нея. Ние твърдим, че те не са

повече от 50-60 хиляди, а АСП и МТСП не могат да ни опровергаят, защото нямат данни колко са реално хората с потребност от лична грижа. Точната бройка ще се установи тогава, когато ЗЛП влезе в пълна сила, така както е разписан изначално и въз основа на чл. 12 /1/ където КАТЕГОРИЧНО е казано че – лична помощ се предоставя въз основа на изготвена индивидуална оценка на потребностите. Индивидуалната оценка е цялостно и детайлно разработена и при компетентна и добросъвестна работа на социалните служители, не може да се отпусне лична помощ на хора с фалшиви, неадекватни или силно преувеличени ТЕЛК решения. Недобросъвестността на някои граждани и силно компрометираното издаване на ТЕЛК решения може да доведе хипотетично и теоретично до 670 хиляди кандидати за ползватели, но те на практика не могат да получат лична помощ, както твърди ръководството на МТСП, особено ако има и истински действащ контрол. Така твърдението, че всеки притежател на експертно становище от ТЕЛК може да стане ползвател на лична помощ, става нищожно и силно преувеличено. С исканите промени, реално десетки хиляди хора, при които трябва да се компенсират дефицити, но не са

повече от 50-60 хиляди, а АСП и МТСП не могат да ни опровергаят, защото нямат данни колко са реално хората с потребност от лична грижа. Точната бройка ще се установи тогава, когато ЗЛП влезе в пълна сила, така както е разписан изначално и въз основа на чл. 12 /1/ където КАТЕГОРИЧНО е казано че – лична помощ се предоставя въз основа на изготвена индивидуална оценка на потребностите. Индивидуалната оценка е цялостно и детайлно разработена и при компетентна и добросъвестна работа на социалните служители, не може да се отпусне лична помощ на хора с фалшиви, неадекватни или силно преувеличени ТЕЛК решения. Недобросъвестността на някои граждани и силно компрометираното издаване на ТЕЛК решения може да доведе хипотетично и теоретично до 670 хиляди кандидати за ползватели, но те на практика не могат да получат лична помощ, както твърди ръководството на МТСП, особено ако има и истински действащ контрол. Така твърдението, че всеки притежател на експертно становище от ТЕЛК може да стане ползвател на лична помощ, става нищожно и силно преувеличено. С исканите промени, реално десетки хиляди хора, при които трябва да се компенсират дефицити, но не са

получили обективно експертно решение, ще бъдат ощетени. Оказва се, че законотворецът би рискувал животът и достойнството на големи групи ХУ, като онкоболни в краен стадий, родените със Синдром на Даун, хора с ментални увреждания и много други, за които живота без чужда помощ е немислим. Заради манипулативното тълкуване на закона, обвързването му с ТЕЛК и неглижирането на индивидуалната оценка, идва хипотетично-абсурдното основание за 670 хил. евентуални ползватели! Твърдим и ще настояваме, първо да осигурим живота на реално нуждаещите се, защото другото си е чиста форма на геноцид. Друго нещо, което прави впечатление е, че чрез 8 /2/ се противопоставят деца и възрастни, едни с чужда помощ, други не, дискримитирани са пълнолетните хора с увреждания. Това противопоставяне и неравно зачитане на правата на едните и другите, продължава с години, като се оказва,че децата са винаги по-пълноценно подкрепени. Затова ЗЛП не трябва да се променя! Той дава и справедливост.

4. ГЛАВА ЧЕТВЪРТА – ВКЛЮЧВАНЕ В МЕХАНИЗМА ЛИЧНА ПОМОЩ

4.1. Чл. 11. Тук промените включват „личен избор на ползвателя“, което е

недопустимо, когато хора с увреждания са поставени под пълно запрещение и не могат самостоятелно да взимат решения, да правят личен избор и да се усещат като ползватели на нещо си. Което от своя страна, ни кара да се тревожим - какъв би бил мотива за подобна промяна???

4.2. Чл. 12 /2/ е изцяло подменен. Сега законът при четири степенна скала определя КОЛКО ПЪТИ дневно лицето ще получи необходимата му лична грижа. С промените обаче, по един категоричен начин се определя, че всяко лице има нужда от 5 дни седмично , фиксирана като часове подкрепа, ненадвишаваща 8 часа на ден. Събота и неделя ХУ може би нямат функционален дефицит. Реалните нужди се пренебрегват и се подхвърлят някакви часове, извън които потребностите отпадат. Не е някакво срочно предложение, аргументирано с конкретни причини. Окончателно и категорично е фиксирано в закон. Така ощетени отново са хората с най-тежък функционален дефицит, най-уязвимите. Това същото, е хладнокръвен геноцид. Целта на ЗЛП бе и трябва да бъде предоставяне на подкрепа СПОРЕД НУЖДИТЕ. Предлаганите промени ни връщат назад, пречат на така нужната ни социална реформа. Още повече, че не се отчита факта, че има хора и деца,

които са ползватели на дневна грижа в дневни центрове и личната помощ надгражда подкрепата, която те получават. Това също е дискриминиращо спрямо хората, които по различни причини не са обгрижвани в дневни центрове. Законотворецът явно не е помислил върху тези проблеми, които съпътстваха прилагането на ЗЛП при сега действащите ограничаващи текстове и които отново поставиха хората в най-тежко положение на дъното на класацията за подкрепа. Едни ще продължават да получават 16 часа дневно подкрепа, а други 8 часа, без събота и неделя. При децата е още по-фрапиращо положението, защото се оказва, че държавата плаща и за родителската грижа, която е гарантирана по закон до 18 годишната възраст на всяко дете. Ако предположим, че едно дете му се полагат 8 часа лична помощ и посещава дневен център още 8 часа, реално кога родителят ще му остане време да упражни родителските си задължения. Това не е така при пълнолетните граждани. Там няма гарантирана родителска грижа. Чл. 16 – добавена е ал.4 –ползването на лична помощ се прекратява поради липса на кандидат-асистенти. Т.е. животът на човека зависи от лична грижа, но да си мре, защото доставчикът не може да намери

кандидати. Ами да се потруди и да намери. Става дума за човешки живот, не за кандидати за обществена поръчка за ремонт на нещо. Още повече, че чл. 33 /2/осигурява средства за администрирането на закона, нека бъдат заслужени.

5. ГЛАВА ПЕТА – ДОСТАВЧИК НА ЛИЧНА ПОМОЩ

5.1. Чл. 18 – изцяло отпадат алинея 2 и 3. Предлага се нова – 18/2/. Според нея кметът на общината може да възложи предоставянето на лична помощ на доставчик на социални услуги и помощта вече се предоставя по ЗСУ. Одобрен си по ЗЛП, получаваш я по ЗСУ. ОБАЧЕ:

I - всички услуги в ЗСУ са лимитирани, определят се предварително брой ползватели (останалите са в листа на чакащите), а часовете на асистентската подкрепа също са ограничени, до нивата за решаване на проблемите с безработицата, а не в полза на нуждите на човека с увреждания;

II – не се знае срочността на услугата асистентска подкрепа дали ще е по ЗЛП или по скоро ще бъде по ЗСУ, където хората ще живеят в неизвестността, дали тази година ще имат личен асистент.

6. ГЛАВА ШЕСТА – АСИСТЕНТИ

6.1. Чл. 25./ал.1 - Недопустима е

промяната в т.2, защото се допуска вероятност, личен асистент да бъде насилникът над лицето, което ползва лична помощ. Добавена е и ал. 2 – доставчикът може да поставя и други изисквания към асистентите по своя преценка, в зависимост от потребностите на ползвателя. ОБАЧЕ кметът не участва в индивидуалната оценка – най-обективният критерии за реалните потребности. Каква представа има той, за нуждите на човека с увреждане, та да има правото да поставя свои, нерегламентирани в закона изисквания към асистента. На какво основание се предоставят подобни свободи и правомощия на кметовете от местната власт. Имаме информация, че някои общини (като община Тетевен и вярваме не е единствената) отказваха да работят по ЗЛП, съответно да назначават асистенти. Вкарването на подобни правомощия в закона, ще доведе само до съсипването и опорочаването на първоначалният замисъл за съществуването на това законодателство. Възникват множество опции за злоупотреба, като:

- никой не отговаря на кметските изисквания, помощта се прекратява;
- лицето се пренасочва към ЗСУ;
- на изискванията отговарят само родственици и близки на кмета, но не и реално полагащият грижи човек и т.н.

и т.н.

7. ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Очевидно, хората с увреждания ще продължават да нямат своята Държавна агенция за хората с увреждания, защото срокът за създаването й се удължава с една година. § 7 Настоящия ЗЛП предвиждаше изготвяне на анализ за предоставянето на лична помощ и внасяне на доклад в НС с предложения за усъвършенстването на законодателството в тази област. В предлагания вариант на закона такъв параграф липсва. Предлаганите промени са рестриктивни, те подменят философията и целта на ЗЛП. Това е някакъв нов закон, силно осакатен и вече обслужващ ЗСУ. Той не отчита реалните потребности. Защо не се предвижда анализ на ефективността му, а БЕЗСРОЧНО се узаконява частичната и неадекватна грижа за хората с функционален дефицит. В заключение, ще кажем само, че ЗЛП в сегашния му вид е НАТОВАРЕН, заради липса на адекватни социални политики – достъпна среда, дневни центрове, съвременно обучение за справяне с ежедневието при повечето хора с увреждания, мобилност и много други безкрайно често коментирани спешни необходимости. Когато тези проблеми намерят решения -но за целта трябва да

	започнат и да се търсят, не само на хартия и думи. Когато се осигурят достъпна среда, модерни помощни средства, адаптиран транспорт, дневни центрове покриващи нуждата от такива и пр. , хората с функционален дефицит ще се нуждаят от много по-малко лична помощ, ЗЛП ще се разтовари. Сега той поема дефицитите на цялосната политика за ХУ. Неговото осакатяване обаче няма да компенсира липсващите политики, но ще унищожи много животи. Не пипайте Закона за личната помощ!!!		
06.11.2020 г. Становище на Национален осигурителен институт	Националният осигурителен институт, оценявайки предвидените в Закона за изменение и допълнение на Закона за личната помощ промени, насочени към повишаване на ефективността на провежданата държавна политика за предоставяне на лична помощ на хора с увреждания, подкрепя предложения законопроект със следните принципни бележки: • по отношение на предвидената в §36, т. 5 във връзка с § 16 делегация на Министъра на труда и социалната политика, следва да бъде съобразено че по силата на чл. 7, ал. 2 от Закона за нормативните актове (ЗНА), наредбата е нормативен акт, който се издава за прилагане на отделни разпоредби или	Приема се	Отразено в проекта на акт. Текстовете са прецизирани.

	правата на осигурените лица, предвид това че невнасянето на осигурителни вноски върху всичките им доходи от трудова дейност рефлектира върху размера на следващите им се при настъпване на осигурен социален риск осигурителни обезпечения – парични обезщетения и пенсии; • с §34 от законопроекта се регламентират правомощия на кметовете на общини да действат като административно-наказващи органи за извършени от ползвателите на лична помощ и/или от техните асистенти нарушения на правилата за ползване, съответно предоставяне на лична помощ, или за деклариране на неверни данни, както и да определят длъжностни лица, които да действат като актосъставители за установяване на тези нарушения. Създаването на подобни правомощия би следвало да бъде внимателно преценено от гледна точка на това, че съгласно чл. 14 ЗЛП кметът на общината действа като работодател по договорите за предоставяне на лична помощ.	Приемат се	Отразено в проекта на акт. Текстовете са прецизирани.

МИЛЕНА ПЕТРОВА

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА * РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

	подразделения на нормативен акт от по-висока степен. Ако с предложеното в § 16 изменение се цели издаването на подзаконов нормативен акт, който да уреди прилагането на закона в цялост то, по аргумент на чл. 7, ал.1 от ЗНА, следва бъде предвидена съответна делегация Министерски съвет да издаде правилник за прилагане на закона; • с предложеното в §25 изменение на чл. 31 от Закона за личната помощ (ЗЛП) не се отстранява съществуващото противоречие между действащата редакция на чл. 31, т. 2 ЗЛП и съответно чл. 6, ал.2 и ал. 11 от Кодекса за социално осигуряване (КСО) и чл. 40, ал.1, т.1 и т. 6 от Закона за здравното осигуряване (ЗЗО). Цитираните разпоредби на КСО и ЗЗО императивно регламентират дължимост на вноските върху сбора от всички осигурителни доходи на осигуреното лице, но върху не повече от максималния месечен размер на осигурителния доход, а разпоредбата на чл. 31, т. 2 ЗЛП, съответно чл. 31, т. 3 в новата редакция на текста, допуска за работещият по трудов договор асистент да не се внасят социални и здравни вноски, ако същият е осигурен на друго основание. Тази колизия между ЗЛП и нормативен акт от по-висока степен, какъвто е КСО, освен че е в нарушение на изискванията на чл. 15, ал.1 ЗНА, сериозно засяга	Приема се	Отразено в проекта на акт. Текстовете са прецизирани.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Препис

Р Е Ш Е Н И Е № 823

от 9 ноември 2020 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТ

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

Р Е Ш И:

1. Одобрява проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ.

2. Предлага на Народното събрание да разгледа и приеме законопроекта по т. 1.

3. Министърът на труда и социалната политика да представи законопроекта по т. 1 в Народното събрание.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Бойко Борисов

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Веселин Даков

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
"ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ":

/Апостол Михов/

Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
М И Н И С Т Е Р С К И С Ъ В Е Т

№ 02.01-119
..9.. ноември ..... 2020 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.No 002-01-66
Дата 10 / 11 2020 г.

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

г-жа ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

54
08

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО КАРАЯНЧЕВА,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България изпращам Ви одобрения с Решение № 823 ..... на Министерския съвет от 2020 г. проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ.

Приложения:

1. Мотиви към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за личната помощ.
2. Частична предварителна оценка на въздействието.
3. Справка от Министерството на правосъдието за съответствие с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека.
4. Справка за постъпилите предложения от обществените консултации.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

N 050-01-265/ 10.11 **2020 г.**

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 77, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям Законопроект за изменение и допълнение на Закона за личната помощ, № 002-01-66, внесен от Министерски съвет на 10.11.2020 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- Комисия по труда, социалната и демографската политика

ЗА ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

ЕМИЛ ХРИСТОВ